

Szakdolgozat

**Abu Hanieh Ramon
2021**

BUDAPESTI GAZDASÁGI EGYETEM
KÜLKERESKEDELMI KAR
NEMZETKÖZI TANULMÁNYOK ALAPSZAK
NAPPALI MUNKAREND

EMBERI JOGOK AZ EURÓPAI UNIÓBAN ÉS KÍNÁBAN

Belső konzulens:

Dr.Buday-Sántha Andrea

Készítette:

Abu Hanieh Ramon

Budapest, 2021

TARTALOMJEGYZÉK

1	BEVEZETÉS	4
2	AZ EMBERI JOGOK	7
2.1	Az emberi jogok kialakulása	7
2.2	Az emberi jogok az ENSZ-ben	8
2.3	Az Emberi Jogi Tanács és a főbiztos	9
2.4	Emberi jogok az Európa Tanácsban és az Emberi Jogok Európai Bizottsága	12
2.5	Az Európai Szociális Charta	15
2.6	Az alapvető jogok szerepe az Európai Unióban	15
2.7	Az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez való csatlakozás kérdése	17
3	A KOMMUNIKÁCIÓS JOG ÉRVÉNYESÜLÉSE ÉS KIALAKULÁSA AZ EU ÉS KÍNA TERÜLETÉN	19
3.1	A kommunikációs jogok kialakulása	19
3.2	A médiajog megjelenése	19
3.3	Az internetes szabályok megjelenése	21
3.4	A kommunikációs jogok helyzete Kínában	23
4	SZABÁLYOZÁSOK KÍNÁBAN ÉS AZ EU-BAN JOGI ÉS DÖNTÉSHOZATALI TÉMAKÖRBEN	26
4.1	A szabályozásokkal teli gazdasági és társadalmi fejlődés	26
4.2	Kína törvénykezése és a jog alkalmazása a térségben	27
4.3	Büntetőszankciók	30
5	KÍNA ÉS AZ EU VIZSGÁLATA SWOT ANALÍZIS SEGÍTSÉGÉVEL	33
5.1	Kína bemutatása	33
5.2	Az Európai Unió bemutatása	36
6	ÖSSZEFOGLALÁS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK	40
	IRODALOMJEGYZÉK	42
	MELLÉKLETEK	44

1 BEVEZETÉS

A téma választásának oka a részemről az, hogy két olyan hatalmat állítunk szembe egymással, mely bizonyos dolgokban hasonló, másokban viszont teljesen ellentétes. Az Európai Unió emberi jogok terén az egész világot figyelembe véve vezető hatalom, Kína viszont egyenesen a „sárba tiporja” ezeket. A világ pedig tehetetlenül nézi ezt végig, mivel Kína teljesen szembe megy a nemzetközi szerződésekben foglaltakkal. Világhatalmi státusza, amit a katonai, gazdasági, és politikai befolyása is igazol még nehezebbé teszi az ellene való fellépést. Mindezek mellett a 2021-es évben az Európai Unió legjelentősebb kereskedelmi partnere. Erősen függenek egymástól, és úgy tűnik, hogy gazdasági érdekek megelőzik az emberi jogi szempontokat.

Amennyiben csak a közelmúltat nézzük, és Kínát vizsgáljuk meg emberi jogi szempontból, a közelmúltban történt esemény a hongkongi tüntetés, amit erőszakkal nyomtak el, az ujjurokkal szembeni emberi jogokat sértő bánásmód, amit Hollandia egyenesen népirtásnak vett a kínai oldalról. Ezek mind olyan cselekmények, amelyek figyelmet igényelnek a világ részéről. 2019-es források szerint, nem sokkal marad el Kína az Európai Uniótól GDP alapján, annak ellenére, hogy az utóbbi több tucat országot foglal magában. Tehát kijelenthetjük, hogy mindkettő meghatározó gazdasági szereplő a világban jelenleg is. A COVID-19 vírus miatt is aktuális a témaválasztás, mivel itt megmutatkozott, hogy a kínai kormány információt képes visszatartani járványhelyzetben is a világ elől, így közvetetten sértette az emberek egészséges élethez való jogát, mivel bárki ki és beutazhatott az országba, így terjesztette a vírust, ami miatt most a komoly következményeket szenvedjük el minden téren. Egyre több ember hal meg a COVID-19 vírusban világszerte, és a gazdaságra is nagyon rossz hatással van ez az időszak.

Felmérések igazolják, hogy a szegényebbek emberi jogai nagyon sok esetben sérülnek a jelen helyzetben, ők a legveszélyeztetettebb társadalmi réteg. Arról is szó van, hogy az Európai Gyógyszerügynökség által el nem fogadott vakcinákhoz, amihez a kínai fejlesztésű Sinopharm vakcina is tartozik nem fog tartozni védettségi igazolás. Akik ezt a fajta vakcinát kapták, és a céljuk között van a külföldre utazás, azoknak úgy tűnik, hogy jelentős fejfájást okozhat ez a helyzet. Kérdés, hogy ez mennyire fogja az Európai Unió ellen hangolni a kínai vakcinát vásárló államokat, és az azt megkapó magánszemélyeket. Mennyire sérti az emberi jogokat az, hogy valaki korlátozottabban mozogjon, és éljen, vagyis hátrányokat szenvedjen el amiatt, hogy az országban, ahol az oltást megkapta, pont szerencsétlenül került sorra, és az Európai Unió által

nem favorizált kínai vagy orosz vakcinát kapott? Szintén egy téma, ami már most terítéken van, és temérdek konfliktus forrása lehet a jövőben.

Az első fejezet első részében az emberi jog pontos fogalma kerül majd definiálásra, és részletesen kifejtem azt is, hogy mik az emberi jogok általános jellemzői. Erről a céloom átfogó képet adni. Arról is szó lesz, hogy hogyan alakultak ki az emberi jogok, mely dokumentumok és szervezetek voltak, amik segédkeztek a folyamatban és miként érték el a jelenlegi szintet az évek során a társadalmunkban. Az első fejezet második részében az alapvető jogok lesznek a téma. Meghatározásra kerül az, hogy pontosan mit is értünk alapjog alatt, és hogy miért is kiemelkedően fontosak még a mai napig is az alapjogok, és miket tesz az Európai Unió az alapjogokért. Az alapjogok demokráciában való kulcsserepéről is szó fog esni. Az első fejezet harmadik részében az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez történő EU csatlakozás kérdését fogom a kutatásaim segítségével „boncolgatni”.

A második fejezet első részében a kommunikációs jog érvényesülése, és szabályozása az Európai Unió, és Kína területén lesz a téma. Egy részletes kutatás eredményeképpen fogom feltárni a két vizsgált elem szabályozásait, és főbb történéseit a témában. A második fejezet második részében az EU és Kína saját szabályozásait, és az ehhez viszonyított főleg emberi jogi szempontból történő érvényesülés mértékét fogom vizsgálni. Szót ejtek még a kínai büntetőszankciókról, és a jog alkalmazásáról is a térségben. A második fejezet harmadik részében, az előnyöket, a hátrányokat, a lehetőségeket vizsgálom, és a veszélyekre vonatkozóan fogok összehasonlítást végezni a két SWOT analízis egymáshoz hasonlításával. Ebben a SWOT ábra lesz segítségemre.

Az összegző részben fogom levonni a következtetéseket azzal kapcsolatosan, hogy mit is vizsgáltam tulajdonképpen a szakdolgozatban, és az én szubjektív levont konzekvenciáimat is közzé teszem a hallgatósággal. Arra is kifogok tenni, hogy a két általam megfogalmazott hipotézis pontosan mit vizsgált, és ebből következtetéseket fogok levonni, nyilvánvalóan ezek mind a gondolatmeneteim sajátjai lesznek, így az egyéni, eseteként ellenkező látásmódok a hallgatóság részéről teljes mértékben elfogadhatóak. Utolsóként pedig, amennyiben felmerül kérdés a kutatással, a véleménnyel, vagy magával a szakdolgozattal kapcsolatban, ezeket szívesen fogadom, és megpróbálok rájuk a legjobb tudásommal kielégítő választ adni.

Véleményem szerint ez a néhol szimbiózison alapuló kapcsolat az Európai Unió és Kína között több kérdést is felvet, főleg emberi jogi szempontból, erről szeretnék beszámolni egy alapos kutatást követően a saját szemszögemből. Az általam választott témával kapcsolatosan kettő darab hipotézissel élek. Az elsőt úgy határoznám meg, hogy „Kína folyamatos emberi

jogsértései nem fenntarthatóak a világban.” A másik pedig „Az Európai Unió nem lép fel elég hatékonyan a jogsértések ellen”

2 AZ EMBERI JOGOK

2.1 Az emberi jogok kialakulása

Az emberi jogoknak az egyik sajátos tulajdonsága, hogy minden esetben az emberi méltóság tiszteletben tartása, szuverenitás megőrzése a célja, „az állam-egyén viszonyában az állami cselekvés korlátjaként, vagy meghatározójaként jelenik meg”. Az emberi jogoknak, azokat a jogokat nevezzük, melyek az embereket, emberi mivoltuk okán, születésüktől fogva megilletik, egészen halálukig. Megsértésük pedig az emberi méltóság sérelmével, esetenként annak megfosztásával jár. Az emberi jogok több általános jellemzővel bírnak, ide tartoznak az alábbiak:

- Az egyént megillető emberi jogok a jogosult akaratától függenek
- Jogi kötelezettséget feltételeznek a jogosult irányába, amik biztosítják a jogai tiszteletben tartását, esetenként előmozdítását. „Ennek függvényében aktív, vagy passzív kötelezettségről beszélhetünk”.
- Az emberi jogok esetében különösen fontos, hogy nem, vagy „korlátozottan lehet őket alávetni szociális, morális, és társadalmi céloknak”.
- Az állam elsődleges szereppel rendelkezik az emberi jogok biztosításában, lehetősége van ki is kényszeríteni azokat, de mint sok diktatórikus államformájú országban, az állam lehet egyben a legnagyobb jogsértő is.
- A jogok érvényesítésének kulcseleme az, hogy az állam biztosítsa azoknak a kikényszeríthetőségét bírói úton, és törekedjen a jogsérelem azonnali elhárítására.¹
- Az emberi jogok nem abszolút jellegűek többségben, kivételt képez azonban a lelkiismereti, gondolatszabadság, és a kínzás, embertelen, megalázó bánásmód tilalma.

Az emberi jogok kialakulása egy hosszas folyamatnak köszönhető. A kialakulás egzakt időszaka felvilágosodás korszakára tehető, időbeli síkon pedig a 17-18. századra esik. Ezt igazolja az a tény, hogy több a mai napig létfontosságú és világhírű jognyilatkozat jött létre ebben az időben példának okáért „a Jogok deklarációja (1765), a virginiai Bill of Rights (1776), és a francia Az emberi és polgári jogainak nyilatkozata (1789)” is. A modern alkotmányos létnek elengedhetetlen eleme lett a jogok alkotmányos védelme, és lehetőség

¹ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 191.o

szerint annak alkotmányba foglalása. Az emberi jogok védelme az 1800-as évek második feléig teljes mértékben az államok külső befolyástól mentes belügyének számított.²

Ez azt jelentette, hogy az állam kvázi szabadon döntött arról, hogy kiknek a jogait, és milyen terjedelemben védelmezi, esetenként akár a származásra vagy egyéb egyéni jellemzőre tekintettel pozitív vagy negatív diszkriminációt végrehajtva. Ebből következett az is, hogy ebben az időszakban az emberi jogok nagy része, állampolgári jogként lett rögzítve az adott ország alkotmányába, vagyis csakis kizárólagosan az adott állam polgáraitra vonatkozott. A személyes alapvető jogok nemzetközi védelme először speciális esetben, egyedi védelmi igények esetén jelent meg, amikor azt az állam azt már vagy önhibájából, vagy önhibáján kívül nem tudta teljesíteni. Ilyennek tekinthetők a diplomáciai védelemre jogosultak jogai, a civil lakosság jogai a huminatórius jog alkalmazása szerint, „az első világháborút követő Nemzeti Szövetségének rendszerén belüli kisebbségvédelem, és az egyes menekültek csoportjainak biztosított speciális szerződések is”.³

2.2 Az emberi jogok az ENSZ-ben

A második világháború előtti, és közbeni jelentős jogsértések, és az emberi jogokhoz teljességgel méltatlan tettek vezettek a nemzetközi emberi jogvédelmi rendszer megreformálásához. Világossá vált, hogy a legalapvetőbb emberi jogokat többé már nem lehet könnyelműen kizárólag az ország belügyének tekinteni. „Az ENSZ Alapokmányának elfogadása (1945) és az Emberi jogok egyetemes nyilatkozatának (1948)” létrejötte jelentős áttörést jelentett az emberi jogok nemzetközi elismerésében, de visszafogott előrelépést jelentett csupán. Az ENSZ alapokmány azt fogalmazta meg, hogy az emberi jogok előmozdítása az ENSZ egyik célja, de a tagállamokat nem kötelezte kötelezettségvállalásra semmilyen formában a diszkrimináció egyetemleges tilalmán kívül. Az emberi jogok egyetemes nyilatkozata pedig széleskörűen fogalmazta meg a polgári, politikai, gazdasági és szociális jogokat, de nem volt jogilag kötelező jellegű dokumentum.⁴

Később a keleti és a nyugati ellentét nehezítette az emberi jogok egységes kialakítását. A szocialista államok jelentős jogsértéseket követtek el például azzal, hogy az ember csak akkor gyakorolhatta alapvető jogait, ha ez nem ment szembe a párt érdekeivel.⁵ Nyugaton több joga

² Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 192.o

³ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest Kiadó 192-193 o.

⁴ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 193 o.

⁵ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 194 o.

érvényesült az egyénnek az állammal szemben főként polgári, és politikai jogokra gondolok itt. Ezt az is mutatja, hogy hányan disszidáltak például Magyarországról is mind a Rákosi, és a Kádár korszakban nyugatra. A rendszerváltást követően 1993 Június 25.én 171 állam képviselői egyeztek meg a Bécsben tartott kéthetes ENSZ emberi jogi világkonferencián, hogy erősítsék emberi jogokat világszerte. Ismét nyomatékosították az emberi jogok egyetemes nyilatkozatában fellelhető pontokat, kimondták a jogok egyetemességét, és elválaszthatatlanságát. Emellett kimondták, hogy a tagállamok törekedjenek az oktatásra, és küzdjenek az írástudatlanság ellen.⁶

2.3 Az Emberi Jogi Tanács és a főbiztos

Az ENSZ által 1946-ban felállított „Emberi Jogok Bizottságát” rengeteg kritika érte még a 2000-res években is, mivel több alkalommal nem megfelelően reagáltak le a saját tagjaik között történő jogsértéseket. Többször lehetőségük lett volna arra, hogy ezeket felülvizsgálják, de ezt a bizottságot, inkább a jogsértések eltussolására használták fel a saját berkeikben, a folyamatosan emberi jogokat sértő Kuba, és 2004-től Szudán esetében is. Ezek a döntések jelentősen alacsonyabb fokú hatékonysághoz vezettek a bizottság részéről, mint ami egyébként elvárható lett volna. Az előbbi okok is jelentős szerepet játszottak abban, hogy az Emberi Jogok Bizottságát, az ENSZ Közgyűlési határozattal átnevezve (2006 április 3.) Emberi Jogi Tanács lett az új neve a testületnek.⁷

Nem csak a név változott, hanem a működési elv is. A cél az eddigi alapproblémák kiküszöbölése volt, emellett az egyetemesség és a pártatlanság érvényesítésének javítására is törekedtek, és a kettős mérce eltüntetésére is. Feladatai a következők:

–Az emberi jogsértést tartalmazó eseteket kivizsgálja, majd ezek után a kivizsgálások alapján ajánlásokat tesz azokkal kapcsolatosan. „A Tanács emellett bármilyen emberi jogi kérdést megvitathat”.

–A tanács szerepet vállal az emberi jogsértések megelőzésében, és segédkezik az emberi jogokkal kapcsolatos szükséghelyzetekben.

⁶ un.org (1993) :World Conference of Human Rights Vienna,
<https://www.un.org/esa/devagenda/humanrights.html> Letöltve: 2021.03.21.

⁷ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest Kiadó 207-208. o.

–Bevezették az „általános és rendszeres emberi jogi felülvizsgálati eljárást”, amiben a tanács pártatlan.⁸

Valamennyi ENSZ-tagállamra irányultan rendszeresen felülvizsgálatot végez, hogy azok miként tartják be azokat a kötelezettségüket, amik az emberi jogok védelmére irányulnak. Ennek egy párbeszédre kell alapulnia, ami kiegészíti a szerződésben foglalt ellenőrzési mechanizmusokat. Azt tervezték, hogy négy év lefolyása alatt az összes tagállamot felülvizsgálatnak vetik alá, ez 48 államot jelent évente. A sorrendet húzással döntötték el. A felülvizsgálat ideje alatt az ENSZ bármilyen forrást vizsgálhat, nem kell annak az adott állam által rendelkezésre bocsátottnak lennie. Előnye, hogy az általános felülvizsgálati eljárásba az olyan államok is beleesnek, akik semmilyen emberi jogvédelmi szerződést nem ratifikáltak, így sohasem lettek ellenőrzés alá vonva korábban. Az eljárás az adott államra készített ajánlással zárul.⁹

–Az emberi jogokkal kapcsolatos képzés is a tanács feladata, az államok közreműködésével, és jóváhagyásával.

– „A tanács ajánlásokat címez az ENSZ Közgyűlésé felé a nemzetközi jog továbbfejlesztéséről az emberi jogok védelmével kapcsolatban”.¹⁰

Az Emberi Jogi Tanács 47 állam tagjaiból áll, az ázsiai és afrikai csoport 13-13, a nyugat európai és egyéb államok csoportja 7, a míg a kelet európai csoport 6 helyet kapott. A tanács állandó jellegű, évente háromszor ülésezik, és többször sor került már rendkívüli ülészekre is.¹¹ Az „új” panasz eljárás bármelyik, a világban történő rendszeresen véghez vitt, megbízható információ alapján ember jog sértés alapján vehető igénybe. Az eljárás két szakaszból áll¹²:

–A megengedhetőségi szakaszból, ami az egyértelműen hiteltelen, névtelen, visszaélés céljából már más nemzetközi szervezetek által vizsgált panaszokat az 5 szakértőből álló panasz munkacsoport szűri ki. Emellett a belső jogorvoslatokat nem kimerítő panaszok sem számítanak elfogadhatónak.

– „Az érdemi vizsgálati szakaszban a tagok regionális csoportjait képviselő 5 tagú válság munkacsoport is megvizsgálja a kérelmeket, és a panasz munkacsoport nyilatkozata alapján készíti el a jelentést, amit a tanács felé továbbít”.

⁸ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 208. o.

⁹ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest Kiadó 209 o.

¹⁰ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest Kiadó 209 o.

¹¹ Lakatos István (2007): Az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa-Vágyak és Realitások.

FUNDAMENTUM/2007.1.SZÁM DÖNTÉS UTÁN 87-97.o Forrás:

http://epa.oszk.hu/02300/02334/00026/pdf/EPA02334_Fundamentum_2007_01_087-097.pdf Letöltve 2021.03.23.

¹² Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 210 o.

Ezt követően többféle kimenetel lehetséges¹³:

–Amennyiben úgy rendelkezik, hogy nincs szükség további lehetőségekre, az eljárást megszüntetheti.

–Megfigyelés alatt tartja, és az érintett államtól folyamatosan informálódik az aktuális helyzetről.

– „Független szakértőt helyezhet ki a válsághelyzet nyomon követésére és a jelentés készítésére”.

–Ha az adott állam megtagadja az együttműködést a Tanáccsal, véget vethet az eljárás bizalmas jellegének.

–Javasolhatja az ENSZ emberi jogi főbiztosának közreműködését, hogy technikai segítséget, vagy képesség fejlesztést nyújtson a probléma megoldásához.¹⁴

„Az emberi jogi főbiztosi tisztséget az ENSZ Közgyűlése 1993-ban hozta létre”. Feladata az ENSZ jogvédelmi rendszerfejlesztése, olyan politikai közeg kiépítése, ami progressziót idéz elő emberi jogok terén, válsághelyzetek előrejelzése, és amennyiben az már létrejött, annak kezelése. Rendszeresen fellép a tömeges emberi jogsértések ellen. „A főbiztos emberi jogi diplomáciai tevékenységet is ellát, a régióként felállított hivatalok útján”. A diplomáciai tevékenység segítségével segítheti az emberi jogi szerződések ratifikálását és azoknak a végrehajtását is optimális esetben. Emellett jelentős szerepe van az „ENSZ jogi mechanizmusának” összehangolásában is.¹⁵

Az ENSZ-egyezmények csoportosítása

Forrás: Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 211. oldalán található 7.8. táblázat

Általános védelem	Speciális védelem
1. A faji diszkrimináció valamennyi formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (1965)	1. A menekültek helyzetére vonatkozó genfi egyezmény (1951) és az azt kiegészítő New York-i jegyzőkönyv (1967)
2. Polgári és politikai jogok nemzetközi egyesységokmánya (1966)	2. A nőkkel szemben alkalmazott hátrányos megkülönböztetések

¹³ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 210 o.

¹⁴ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 210 o.

¹⁵ Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog ELTE Eötvös Kiadó, Budapest 209-211 o.

3. Gazdasági, szociális és kulturális jogok nemzetközi egyezségokmánya (1966)	minden formájának kiküszöböléséről szóló egyezmény (1979)
4. A kínzás és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmód vagy büntetés elleni egyezmény (1984)	3. A gyermek jogairól szóló egyezmény (1989) 4. Migráns munkavállalók és családtagjaik jogairól szóló egyezmény (1990)

A másik olyan szervezet, amelyiknek kimagasló szerepe a mai napig az emberi jogi kérdésekben az az Európa Tanács. Winston Churchill ötlete alapján jött létre 1949-ben. Az itt létrejött emberijog-védelmi mechanizmusok több regionális szintű emberi jogi problémát voltak képesek megoldani. Fő eleme az 1950-ben Rómában aláírt Emberi Jogok Európai egyezménye volt.¹⁶

2.4 Emberi jogok az Európa Tanácsban és az Emberi Jogok Európai Bizottsága

Az Európa Tanács az ENSZ-szel szemben a panaszok kivizsgálását és a döntések meghozatalát helyezi előtérbe, nem a jelentéstételt és az ajánlásokat. Az 1950-ben még opcionális szabályokat 1989-90-re az államok mind elfogadták. A rendszerváltást követően az újonnan belépőknek az anno opciós lehetőségeket már a tagság áráként fogalmazták meg. A tanács kibővülése, és a panaszok megsokszorozódása miatt, úgy tűnt, hogy saját maga sikerének áldozata lesz az Európa Tanács. Erre reagálva „1998-ban a 11. kiegészítő jegyzőkönyvben alapvető struktúra és rendszer reform ment végbe”. A rendszer valahogy úgy zajlott, hogy az Európa Tanács tagállamainak a lehetősége megvolt, de nem volt kötelezve az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez való csatlakozáshoz. Viszont amennyiben csatlakozott, el kellett fogadnia azt, hogy az Emberi Jogok Európai Bizottsága megvizsgálhassa a más állam ellene benyújtott panaszát. Az, hogy magánszemélyek is panaszt nyújthassanak be az adott állam ellen, külön megállapodás tárgyát képezte. Az Emberi Jogok Európai Bizottsága, a panasz relevanciájának megvizsgálását követően jelentést adott ki.¹⁷ Ez a jelentés egy bizonyos időt követően átkerült az Európai Tanács Miniszteri Bizottságához, ami az eljárást egy kötelező érvényű döntéssel

¹⁶ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 325.o.

¹⁷ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 326.o.

zárta le. Ismét lehetséges önkéntes vállalás volt az az eshetőség, hogy az Emberi Jogok Európai Bírósága intézkedjen az ügyben, szintén kötelező érvényű döntést hozva. Összefoglalva a rendszer lényege az volt, hogy mindenképp az adott államra kötelező döntéssel záródjon, amit vagy a Miniszteri Bizottság, vagy az Emberi Jogok Európai bírósága hoz meg. A mai rendszer az „1998-ban elfogadott 11.jegyzőkönyv szerint” működik, az Emberi Jogok Európai Bizottságának megszűnését követően a feladatait az Emberi Jogok Európai Bírósága gyakorolta. Joghatósága immáron kötelező az egyéni panaszjog elfogadásával együtt. A bíróság jelenleg 4 szinten működik:¹⁸

–3 fős bizottságokban „filterfunkciót” látnak el, az Emberi Jogok Európai Bizottságának volt munkáját.

–7 fős kamarákban történik az ítélethozatal, és az érdemi vizsgálat.

–17 fős nagykamarákban, itt csak olyan ügyekkel foglalkoznak, ami fellebbezésre emlékeztető, nagy jelentőségű ügyeknél a kamara eltért jelentősen az eddigi ítélkezési gyakorlattól, vagy ha korábbi ítélkezéstől való eltérés miatti félelem okán a 7 fős kamara, inkább átadja a nagykamarának az ügyet.

–A negyedik szint a plenáris ülés, ahol az elnök, alelnök, és a jegyző megválasztása történik. A tanácsadó véleményezési hatáskörre eddig csak háromszor terjesztettek elő indítványt, amiből az egyik megválaszolása elutasításra is került.

A Miniszteri Bizottság újabban nem hozhat döntést a jogi panaszok tekintetében, de az ítéletek végrehajtásának ellenőrzése megmaradt feladatukként.¹⁹ A beadványok óriási mennyiségben érkeznek, 2011 áprilisában már 145 ezer folyamatban lévő ügy szerepelt a nyilvántartásban, viszont az igaz, hogy ezeknek a 90%. -a „filterkritériumok” teljesítésének hiánya miatt érvénytelen lett, mint beadvány. Törekednek rá, hogy a magas ügyszám miatt gyorsított eljárásban hozzanak ítéletet a problémás ügyekben. Az Emberi Jogok Európai Bírósága jogosult a panaszos fél számára az eljárásból bizonyítottan függő költségeit megelőlegezni. A pervesztes államot ennek kiegyenlítésére kell kötelezni, és összegszerűen meghatározott kártérítést is meg kell fizetnie a szóban forgó államnak. A lehetőség a békés megegyezésre továbbra is adott a panaszos és a bepanaszolt államok közt, ez leggyakrabban akkor szokott megtörténni, ha tényleg csekély az esély a bepanaszolt állam győzelmére az ügyben.

A panaszos kérheti az ügyének anonim kezelését is, emellett a bepanaszolt állam a panaszos viszonyát az Emberi Jogok Európai Bíróságával nem hátráltathatja, és annak ellenőrzésére sincs

¹⁸ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 327.o

¹⁹ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 326.o

lehetősége.²⁰1987-ben létrejött a kínzás, kegyetlen, embertelen bánásmód elleni európai egyezmény. Ez egy olyan vállalatot jelentett, aminek következtében felhatalmazott független szakértői bizottságnak bejárást biztosítottak az adott állam olyan intézményeibe, ahol szabadságuktól megfosztott személyek vannak. Ez nem csak büntetés-végrehajtási intézeteket, és rendőrségi objektumokat foglalt magába, hanem pszichés betegek ellátást végző kórházi, és egyéb intézményeket is. A bizottság a látogatást mindig előre jelezte, ebbe beleértve a meglátogatott intézményeket is. Mindig szerepel a listán egy pár kivételes intézmény, ahová szűrőpróbaszerűen mentek, előzetes bejelentés nélkül. Ilyenkor az intézmény vezetője köteles volt maradéktalanul beengedni a bizottsági tagokat, és engedélyezni azt, hogy „kötetlen érintkezést végezzen a fogvatartottakkal, ápolottakkal, vagy egyéb ott lakókkal”.²¹

Ezt egy bizalmas jelentés követte, ami abban az esetben maradt is bizalmas, ha az állam a hibákat igyekezte kijavítani, és egyértelmű progressziót lehetett levonni, mint következtetés a jelentés eredménye tekintetében. Ha ez nem történt meg, vagy próbálták esetleg manipulálni a jelentéssel, és/vagy nem együttműködni, akkor szankcióként a teljes anyag publikálásra került sor. A Parlamenti Gyűlés rendszeresen monitorozza a bizottság tevékenységét és átfogó jelentést készít. Ezt követően több emberi jogokkal kapcsolatos egyezmény is létrejött, ide tartozik az 1996-os gyermek jogairól szóló európai egyezmény.

A tudomány fejlődése, és a kutatások során több olyan etikai kérdés is megjelent, ami felveti, hogy meddig lehet elmenni az emberi jogokkal szemben a tudomány „oltárán”. Ide tartozott például a klónozás, amit tiltanak a kutatás szabadságának elve ellenére.²²

Az emberi jogokról és a biomedicinára alapuló 1997-es ovideói egyezményben kísérletet tettek arra, hogy szabályozzák a Miniszteri Bizottság felé a szakértői bizottság által elkészített rendszeres kormányjelentéseket. Tanácsadó véleményre is lehetőség van, amit az Emberi Jogok Európai Bíróságától lehetett kérvényezni. A személyi adatok, és személyiségi jogok védelméről 1981-ben született egyezmény az Európa Tanácsban, melyhez 2001-ben kiegészítő jegyzőkönyv került, ami az érzékeny személyi adatok határon való átívelését szabályozza.

²⁰ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 327-328.o

²¹ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 329.o

²² Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 329.o

2.5 Az Európai Szociális Charta

A szintén kiemelkedően fontos 1961-ben aláírt Európai Szociális Chartára Torinóban került sor. A lényege az volt, hogy biztosította az államoknak azt, hogy fakultatívan válogassanak ki olyan rendelkezéseket, melyeknek a végrehajtását sikeresen vállalni tudják előreláthatólag.²³ A minimum vállalásszám 63 darab jog teljesítésének ígérete volt, emellett voltak különösen fontosnak tartott jogok is, melyeknek a vállalása nem volt választás kérdése. Számszerűsítve ez 16 darab volt a 38-ból, és ezek közül 6 darabot a legfontosabb 9 közül kellett választani. A legfontosabb jogok pedig a „munkához való jog, gyermekek és a fiatalok védelme, a jog a szociális és egészségügyi segítséghez, társadalombiztosítás joga, vendégmunkások joga a védelemhez, férfiak és nők egyenjogúsága, és a család védelmének jogát tartották”. A választásbeli megengedő magatartás ellenére a ratifikáláshoz fenntartások nem voltak köthetőek az államok részéről. Az évek során az Európai Szociális Charta több kiegészítő jegyzőkönyvvel is gazdagodott, közülük talán a legfontosabb a kollektív panaszjog érvényesítését lehetővé tevő kiegészítés volt. Lehetőséget nyújt arra, hogy hazai nem kormányzati szervezetek, konzultatív státuszt élvező nem kormányközi szervezetek, és az adott állam hozzájárulásától függően az az adott ország munkáltatói és szakszervezeti részről is panasszal éljenek, ha szükséges.²⁴

2.6 Az alapvető jogok szerepe az Európai Unióban

Az alapjogok az egyént jogokkal ruházzák fel, az államot pedig kötelezik. Ez az a kétoldalúság melynek egyik „szubjektív oldalán az alanyi jogosultság, és a joggal való élés áll az objektív oldalán pedig a meghatározott állami kötelezettség helyezkedik el”. Alapjogi sajátosság, hogy bármely természetes személy élhet velük, és emellett jogi személyek is. Az alapjogok az emberi jogokból alakultak ki, amikor az államok adoptálták azokat az alkotmányuk segítségével és alapjogokká váltak. Bár egyes jogok természetüknél fogva, csak természetes személyek által gyakorolhatóak. Az államok jellemzően alapjogi sérelemre nem hivatkozhatnak. Viszont azt sem mondhatjuk, hogy az emberek korlátozások nélkül gyakorolhatnák az alapvető és a szabadságjogokat. Mivel a legtöbb ember állami keretek között, valamennyire szabályozottan él, ezeknek muszáj korlátozottnak lenniük. Példának okáért vegyük például a börtönt.

²³ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 329-330.o.

²⁴ Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Osiris Kiadó,Budapest 330.o.

Amennyiben nem létezne büntetés egyes cselekményekért, rövid időn belül teljes anarchia uralkodna. Kijelenthetjük a gondolatmenet alapján, hogy az alapjogok sem korlátozhatatlanok²⁵.

A szakdolgozatom során Kínát és az Európai Uniót vizsgálom. Az előbbiekből az egyiknek az alapját, az alapvető jogok megléte és azoknak a betartása jellemzi. Az előbbi mondat az Európai Unióra igaz. Európa az utóbbi 200 évben folyamatosan az alapvető jogok védelmére és stabilizálására törekedett, nagyban köszönhető ez a 18. századi emberi és polgári jogi nyilatkozatok kihirdetésének és folyamatos kiegészülésének, fejlődésének. Szerepe volt abban is, hogy a legtöbb demokratikus államban az Európai Uniót kívül is alkalmazzák, mind az alapvető, mind a szabadságjogokat. Az alapvető jogok közösségi jogrendje az 1969-es Európai Unió Bíróságának állandó ítélkezési gyakorlatából jött létre. Több korábbi beadvány elutasításra került a Bíróság által azzal az indokkal, hogy a nemzeti alkotmányjoggal nem feladata foglalkozni, ezt változtatta meg az a tény, hogy maga a Bíróság fogalmazta meg az uniós jog elsőbbségi igényét a nemzeti joggal szemben.²⁶

Ennek vonzataként az Európai Uniónak kötelessége volt az uniós jogként az alapjogokat biztosítani, ez az áttörés a Stauder-ügyben hozott ítélethez köthető. Röviden az ügy úgy nézett ki, hogy egy férfi, aki háborús áldozatoknak járó támogatásban részesült, emberi méltósági, és egyenlőségi elveit sértette, hogy a kedvezményes áron vaját igénylőkhöz kötelező volt karácsonykor dokumentálnia a nevét. Annak ellenére, hogy a név megadása nem kötelező, először nem történt vizsgálat, de végül, ennek az ügynek eredményeként ismerte el a Bíróság az alapvető jogok jogrendjének a létezését. Kezdetben a Bíróság dolgozta ki ezeket a Szerződések rendelkezései alapján, ezeket folyamatosan továbbfejlesztette és kiegészítette. Különösen nagy jelentőséggel bírt a hátrányos megkülönböztetés sokrétű tilalma. Ezek közül mind más-más szempontból áll ki az egyenlőség általános elve mellett, teljes vállszélességgel. Ide tartozott a mindenféle állampolgárság, nemi, faji, vallási, hit, fogyatékoság életkor, vagy nemi hovatartozás alapján történő diszkrimináció tilalma.²⁷

A szolgáltatás, a verseny szabadsága, és a nők és a férfiak egyenlő díjazásban részesülésének kimondása meghatározó alapjog. Külön garancia tartozik a petíciós, és az egyesülési joghoz is. Az alapvető jogok uniós jogi védelmének a kiindulópontja az általános jogi alapelvek

²⁵ u-szeged.hu (2010) Alapjogok, <https://u-szeged.hu/efop362-00007/minden-szocikk/alapjogok> Letöltve: 2021.04.10

²⁶ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Az Európai Unió Kiadóhivatala, Luxemburg 31.o.

²⁷ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 31-32.o.

elfogadása, a tagállamok közös alkotmányos hagyományai, és a jogvédelemről szóló nemzetközi szerződések, aminek az adott tagállam is a tagja. Az emberi jogok európai egyezménye iránymutatásával a Bíróság több szabadságjogot elismert az EU jogrendje által biztosított alapjogként. Az egyik jogvitákban is sokszor előkerülő alapjog az egyenlő bánásmód elve, ami azt mondja ki, hogy objektív alap nélkül nem szabad megkülönböztetni a tényállásokat és személyeket. Ez az elv, viszont a fordított diszkriminációt nem tiltja meg. Fordított diszkrimináció lehet az is, amikor az adott államnak magasabb elvárásokat támaszt a saját állampolgárai felé.²⁸

Egy másik kiemelt alapjog az arányosság elve. Magába foglalja az előnyök, és az érdekek mérlegelésének, intézkedés szükségességének, és a megfelelőségének szempontjait. Tiltja az arányok túllépését. Az alapjogokkal párhuzamba hozható, általános jogi elvnek mondható a közigazgatási jog, és a „tisztes eljárás” való jog. Az átláthatóság javításának való követelménye is alapjogként értendő, így szeretnék elérni, hogy nyíltan és polgárbarát módon megfogalmazott döntések mindenki számára elérhetőek legyenek. Ez bizonyítja azt is, hogy minden uniós polgár, és az Európai Unióban bejegyzett jogi személy hozzá tud férni az Európai Unió Tanácsa, és az Európai Bizottság dokumentumaihoz. Az EU költségvetés által a természetes és jogi személyeknek nyújtott támogatásokhoz is hozzá lehet férni, az ehhez készített adatbankokon keresztül, melyhez minden uniós polgár rendelkezik hozzáféréssel.²⁹

2.7 Az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez való csatlakozás kérdése

A Bíróság törekvései ellenére, az eljárásokban, mely az „európai alapvető jogokról” szólt abba az akadályba ütköztek, hogy a tevékenységük megmaradt az egyedi esetek szintjén. Nem voltak képesek az általános jogelvekből alapvető jogokat létrehozni minden olyan területen, ahol erre szükség volt. Ugyanez volt a helyzet az alapjogvédelem pontos meghatározásával is. Nem tudták kielégítően megítélni, hogy szó van egy adott alapjog megsértéséről, avagy sem, és ezzel az érintett uniós polgárok is ugyanígy voltak. Sokáig ennek a problémának a megoldását abban látták, hogy csatlakozik az Európai Unió az emberi jogok európai egyezményéhez.³⁰

²⁸ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 32-33.o.

²⁹ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 33.o.

³⁰ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 33-34.o.

. Az EUSZ 6. cikkének 2. bekezdése nyíltan rendelkezik az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez való csatlakozásról. 2010-ben kezdődtek a csatlakozási tárgyalások az ügyben, és 2013 tavaszán jelent meg a tervezet a csatlakozásról. Később viszont, az Európai Unió Bírósága, arra az állaspontra jutott, hogy az egyezményhez való csatlakozásról szóló tervezet összeegyeztethetetlen az Unió Joggal. Az egyik nyomós ellenérv az volt, hogy amennyiben megtörténne a csatlakozás a Bíróság alá lenne rendelve az Emberi Jogok Európai Bírósága rendelkezéseinek, ebben az esetben az Európai Unió kül- és biztonságpolitikája is alárendeltségre lenne kényszerülve. Ami a bírák szerint szembe menne az Európai Unió alapvető strukturális elveivel.³¹

Később azon az állásponton volt a Bíróság, hogy ehhez az egyezményhez való csatlakozás megváltoztatná a jelenlegi uniós jogrendszert. Minden rendelkezést át kellene vinni az Európai Unió jogrendjébe, ez pedig túllépte volna a Szerződések kiegészítésére vonatkozó illetékesség határait. A Lisszaboni szerződés megkötése viszont sikeres volt, eredményül jelentős előrehaladást mutatott az Európai Unió alapvető jogrendjének kialakítása, és védelme tekintetében is. Magát a tervezetet az Európai Parlament, a Tanács, és az Európai Bizottság elnökei az Európai Tanács 2000. december 7-i nizzai ülésén hirdették ki. 2007. december 12-én nyilvánították önálló jogi aktussá. Szintén az új cikk 6.cikkében lett kötelező érvényűvé nyilvánítva az Európai Unió Alapjogi Chartája, emellett meghatározta az unión belül az alapvető jogok érvényességi területét. Ezek azonban Lengyelországra, és ugye a Brexit óta az Európai Unióból már kilépett Egyesült Királyságra nem vonatkoztak.³²

Az Emberi Jogok Európai Egyezményéhez való csatlakozás a jövőben mindenképp egy olyan lépés lenne, ami nagy jelentőséggel bírna az emberi, és a szabadságjogok fejlesztésének tekintetében is. Kérdéses, hogy ebben az esetben szükség van-e arra, hogy fenntartsák az alapjogvédelem vélelmét külön az unióban is. Amennyiben igen, kell e módosítani a formai alkalmazáson.³³ Kvázi példát tudna mutatni az Európai Unió, ami mindig is a célja volt. Kérdés, hogy ez kivitelezhető-e a jövőben.

³¹ Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 35-36.o.

³² Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió Kiadóhivatala 35-36 o.

³³ Gombos Katalin (2017): Az Európai Unió jogrendszere, és közjogának alapjai, Budapest Wolters Kluwer kiadó 404.o.

3 A KOMMUNIKÁCIÓS JOG ÉRVÉNYESÜLÉSE ÉS KIALAKULÁSA AZ EU ÉS KÍNA TERÜLETÉN

3.1 A kommunikációs jogok kialakulása

A kommunikációs alapjogoknak a kiharcolását több évszázad kemény küzdelem árán sikerült elérni. Minden előrelépés egy külön médiaforradalomhoz köthető. Az első ilyen forradalom a nyomtatás volt, amit Gutenbergnek köszönhetünk. Lehetőséget biztosított az információ, a gondolat, és az írott szó terjesztésére a műveltebb, már abban az időben is olvasni tudó emberek között. Emellett Morse 1838-ban bemutatott távíró nevű szerkezete is jelentősen megkönnyítette, és meggyorsította az információ átadását a korszakban. A második revolúciót a rádiózásnak köszönhetjük. A harmadik ilyen korszakalkotó tárgy a televízió volt, ami frissen az ember otthonába hozta a híreket az újság helyett. Ez volt a felelős a harmadik médiaforradalomért. A negyedik médiaforradalom pedig a mobiltelefon, számítógép, és az egyéb infokommunikációs eszközök térnyerését, és elterjedését jelentette.³⁴

A jelenkor az ötödik médiaforradalomhoz tartozik, teret nyertek a közösségi oldalak, sosem volt még ennyire elterjedt, és sokrétű, mind az információ befogadás, mind az információ kibocsátás, akár egyetlen személy részéről a külvilág felé. Az ötödik fázishoz soroljuk az automatizált világ térnyerését, és a robotok használatát. Elterjedtségük sosem volt még ilyen mértékű, mint napjainkban.³⁵

3.2 A médiajog megjelenése

A média ilyen szintű térhódítása okán szükség volt kommunikációs jogok és jogszabályok létrehozására az emberi, személyiségi, és szabadságjogok fenntartására, és azoknak fejlesztésére, védelmére. Ilyen jognak számított az Európai Unióban a médiajog. A tagállamok az Unió tagság ellenére önálló audiovizuális politikával rendelkeznek. Ennek ellenére az Unió törekszik arra, hogy a tagállamokban sajtószabadság uralkodjon minden területen. Ezeket irányelvek használatával igyekeztek biztosítani. „Az Európai Parlament és a Tanács 1989.

³⁴ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje", Budapest, Fakultás kiadó 32-33.o.

³⁵ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje", Budapest, Fakultás kiadó 33.o.

október 3-án fogadta el azt az irányelvet, ami a véleménynyilvánítás, sajtószabadság, információk és eszmék, televíziós adások Európán belüli, és tovább sugárzását, és a szabályozás egységesítését biztosította”.³⁶

A reklámtilalmakra, azoknak műsoridőben megjelenített arányára, szponzorálásra, teleshoppingra és a kiskorúak kiemelt védelmére is kitért. 1999-ben hatályba lépett Amszterdami Szerződésben fejezték ki azt, hogy a tagállamok közcélú műsorszolgáltatására kiemelt figyelmet szeretnének biztosítani. Ezt azzal indokolták, hogy fontos szerepe van a demokráciában és a szociokulturális tényezőkben. Egyéni döntésük az, hogy hogyan finanszírozzák a médiát, de az nem sérthet közös érdekeket, sem az EU kereskedelmi és versenyszabályozásokat, sem a közszolgálati célok megvalósulását. Az Unió médiapolitikájának egyik fontos célja volt még az európai médiaprodukciónak térnyerésének promótálása. „Az EU felmentést kapott a Kereskedelmi Világszervezet szabályai alól”, így volt lehetőségük a kulturális sokszínűség szemléltetésére és a helyi alkotások támogatására. „A „kulturális kivétel” elveként lehetősége volt a tagállamoknak különböző kulturális termékek behozatali korlátozására.”³⁷

Az Unió 1990-ben létrehozott MEDIA nevű programjai a médiapolitikai fejlődésének elősegítését vették célba, bár több közülük csak csekély mennyiségű támogatást kapott, így csak szimbolikus jelentőséggel bírt. „Az Európai Parlament 2010. március 10-én elfogadta a tagállamok audiovizuális médiaszolgáltatások nyújtására vonatkozó egyes törvényi, rendeleti, vagy közigazgatási rendelkezéseinek összehasonlításáról szóló 2010/13/EU irányelvet”. A célja a megváltozott piaci körülmények okán az audiovizuális és a médiapolitika megváltozott normarendszerének felülvizsgálata volt. Összehangolt szabályozásra kötelezte a tagállamokat a nemzeti jogszabályok szintjén. Több szabályt hozott a kiskorúak védelmében, a reklám mennyiségi, és a televízióban szereplő tartalmak tartalmi korlátozásáról. Rögzítette annak maximalizálását, és tiltotta a gyűlöletkeltés minden formáját a televízióban.³⁸

„2014 Májusi hónapjában elfogadásra került a 9647/14 számú EU emberi jogi irányutató az online és offline kifejezés szabadságáról szóló irányutató”. Offline és online médiumokra is normákat állapított meg, emellett kötelezte az államokat a kommunikációs visszaélések szankcionálására. Az állásfoglalást a tömegtájékoztatás szabadságáról és sokszínűségéről az

³⁶ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 51.o.

³⁷ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 51-52.o.

³⁸ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest, 52-53.o.

Európai Unióban pedig 2018 május 3-án fogadták el. Ez a sajtószabadság, és a médiapluralizmus feltételeit foglalta össze, emellett kifejezte azt is, hogy gátat kíván szabni a tömegtájékoztatást érintő visszaéléseknek. Az állásfoglalás 26 pontból áll, itt felsorolták az állásfoglalás létrehozását támogató érveket. Szó van a független és megbízható tömegtájékoztatás fontosságáról, média visszaélések formájáról, pl: clickbait, online zaklatás, álhírek.³⁹

Szintén szó volt benne azokról a dolgokról, amik visszavetik a média hitelességét, szabadságát, és arról is, hogy mik fenyegetik az újságírókat jelenleg. Itt az állami, politikai, és a gazdasági médiaellenőrzésre és nyomásra térnek ki, az ezt eredményező öncenzúrával együtt. Ezekre a fennálló problémáknak a megoldására hoztak létre az érintettek számára egy 65 pontból álló programot, ami részletezi, hogy milyen lépések szükségesek ahhoz, hogy a jelenlegi médiahelyzetet javítani lehessen az EU-n belül. Kormányközeli személyek által médiaorgánumok felvásárlása, kritikus médiumok elhallgattatása, közszolgálati média magáncélra, és propagandára használásának elítélését foglalta magában. Az is benne foglaltatott, hogy meg kell szüntetni az Európai Unió tagállamaiban, a televíziócsatornák terület alapú korlátozását. A cél az volt, hogy minden területen visszajátszható, és online legyen. Emellett említést tettek az egységes európai platformok létrehozásának fontosságáról a jobb információ áramlás, és az unió jobb megismerése érdekében.⁴⁰

3.3 Az internetes szabályok megjelenése

Később egyre egyértelműbbé vált, hogy az internetes fejlődés mértéke, és térnyerése miatt egységes internetes szabályozásokra is szükség lesz az Európai Unióban. Ennek a hatására 2003-2005 között megrendezett Információs Társadalmi Csúcstalálkozón határozták meg a legfontosabb internetes alapelveket, amelyeket figyelembe kell venni. Az EU azt is fontosnak tartotta, hogy biztosítható legyen a jogorvoslat a független bíróság segítségével, fellebbezés útján. Itt is kiemelten foglalkozott az EU a gyermekek védelmével, amit a biztonságosabb internethasználattal is próbál elérni. A kibertámadások növekedésének a száma, és a jogosulatlan adatátadás, mint például a közelmúltban történt 2018-as Facebook botrány

³⁹ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 53-54.o.

⁴⁰ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 54.o.

esetében, szükségessé tette a fokozott védelmi intézkedéseket. Ezen intézkedések a megelőzést és a későbbi védekezést szolgálják.⁴¹

Mindenki ismeri gondolom a Google Maps nevű alkalmazást, amivel akár egy évre pontosan vissza tudjuk követni, hogy merre jártunk, jobb esetben csak saját magunk vagyok képesek erre. Ennek ellenére számomra aggasztó, hogy egy vírus vagy egy adathalász programnak áldozatul esve pedig a szokásainkat, majdnem mindent megtudhatnak rólunk. Akik az ilyen programok mögött állnak, azok olyan külső szemlélők, akikkel nem biztos, hogy szívesen megosztanánk a mindennapi tevékenységünket. Kérdés, hogy hol húzódik a határ a szolgáltatóknál. mi az, ami jogszerű adatgyűjtés, és mi az, ami már emberi jogsértés ebben az esetben. A határ nagyon vékony, nehéz eldönteni, hogy pontosan hol is húzódik. Ennek a részleges megoldására fogadta el „2018. május 3-án az Európai Parlament azt az állásfoglalást, ami felruházza az egyéneket azzal a joggal, hogy döntsenek személyes adataik sorsáról. Beszélünk itt az adat felhasználásáról, nyilvánosságra hozatalának kizárólagos jogáról, és a tárolásának megszüntetéséhez való jogról”.⁴²

Bármilyen lépéseket is tesz az EU az ügyben, szerintem vannak olyan platformok, amit már annyian használnak, és olyan elterjedtek lettek, hogy gazdasági befolyásuk, és a társadalom által generált fontosságuk okán kvázi ellenőrizhetetlenek. Elkérik a személyes adatainkat a regisztráció során, amivel az a céljuk, hogy valós személyt kapcsolhassanak egy fiókhoz. El akarják érni azt is, hogy aktivitásunk segítségével olyan fajta reklámokat, és tartalmakat szerepeltessenek, amik az érdeklődési körünkből kiindulva érdekelhetnek minket. Következésképp mi arra rákattintunk, és például a Facebook a kattintások után számlázza ki annak a cégnek a platform reklámdíját, aki feladta a hirdetést. Egy részről ez szerintem jó, mivel segít az embernek megtalálni azokat a dolgokat amire szükségük van. Egy másik részről személy szerint engem megijeszt az, hogy amikor egy barátommal arról beszélek, hogy mikor rakja fel a nyári gumit az autójára, pár órával később autó gumiabroncs reklámok tömkelegét kapom a telefonomra, több platformról.

Hangsúlyozom, hogy a telefonos rákeresés nem történt meg egyetlen alkalommal sem, kizárólag a beszédből lett kiszűrve valahogy. Néha elgondolkozom ilyenkor, hogy érnek e bármit egyáltalán az adatvédelmi törvények. Az embernél szinte mindig nála van a telefonja, így akkor vajon minden privát beszélgetést feldolgozott a telefonom és a tudomásom nélkül

⁴¹ Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 60-61.o.

⁴² Buday-Sántha Andrea (2018):Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje" Fakultás kiadó, Budapest 62o.

nyilvános egy illetéktelen személy számára? Bár ez egy költői kérdés, nem hiszem, hogy valaha is választ kapok rá. Biztos vagyok viszont abban, hogy a szerződési feltételeket ezzel kapcsolatban direkt úgy írták meg a gyártók, hogy ebbe ne lehessen belekötni. Védve vannak a jogszabályok által.

3.4 A kommunikációs jogok helyzete Kínában

A kommunikációs jogok helyzete a másik vizsgált régióban Kínában, korántsem kielégítő, sőt inkább egyenesen rossznak mondanám. Bár objektíven nézve, lehet, hogy Észak-Koreában még ennél is rosszabb a helyzet. A média korlátozása és manipulálása táptalajt biztosít mindenféle jogsértésre, mivel félrevezeti azt, akinek számára sugározzák, vagyis a népet.

Ezek a cselekedetek képesek csorbítani a sok évszázad alatt elért fejlődésen is, és olyan mintha regionálisan visszataszítanák a világ egy részét a sötét középkor felé. Erre találhatunk nagy számban hazai, és külföldi példákat is. A fejlettsége, és a világban elfoglalt jelentős szerepe ellenére Kína is ide tartozik. Sorozatosan tart vissza információkat jelenleg is, és a közösségi platformok tiltásával, és egyéb internetes szabályozásokkal az a célja, hogy a polgárok minél kevesebbet tudjanak meg a nyugati médiából, és higgyék el fenntartások nélkül azt, amit a kormány média mond nekik. Ezt bizonyítja az is, hogy Kínában csak az úgynevezett „WeChat” platform elérhető, ezen keresztül kommunikálnak a fiatalok az országban. Kína kormánya a nép engedelmisségét olyan diktatori módszerekkel kívánja elérni, amelyet csak a múlt, és mint látható, jelenbeli kegyetlen diktátoroktól láthattunk. A kínai kormány bizonyos cselekedetei számomra néhol Hitler uralmára, néhol pedig, csak hogy magyar példával élhessek, a Rákosi korszakra emlékeztetnek.

A legtöbben, akik átélték az előbbieket próbálnak felejteni. Érdekes, hogy a jelenleg is érvényben lévő 1982-es kínai alkotmány a „35. cikkelyben biztosítja a szólás, a sajtó, a gyülekezés, a társulás, a felvonulás és a tüntetés szabadságát is”. Ennek ellenére ezeknek a szabadságoknak biztosítása a mai napig is jelenlévő cenzúra, és az egyéb szabadságjogokat korlátozó intézkedések miatt inkább csak formálisan van jelen továbbra is. Ennek a korlátozásnak az egyik eszköze az alkotmánynak azon kitételei, amit a kormány számára „helyesen” értelmezve szankcionálható a szerintük állam, és pártellenes viselkedés.⁴³ Ezt tökéletesen szemlélteti az a nemrégiben történt eset, melyben 4 év börtönre ítélték Zhang Zhan

⁴³ Jordán Gyula (2008) „Az ég magas, a császár messze van” Igazságszolgáltatás, jog és politika Kínában, Elte Eötvös Kiadó 205.o.

kínai jogászt és civil újságírót. „Bűne” mindössze annyi volt, hogy közvetített a Vuhanban lévő járványhelyzetről annak a korai szakaszában. Hirtelen eltűnését követően kiderült, hogy már 7 hónapja a rendőrök fogságában van.⁴⁴

Ő volt az első, akit elítéltek ilyen okkal, ez alátámasztotta azt is, hogy a kínai kormány ténylegesen kívánja eltitkolni a járványkezelés közben okozott hibákat. Az elítélés okán „vitatkozott és kereste a bajt” indoklás szerepelt hivatalosan a vádak között, ezt Zhang Zhan ügyvédje állította. Nagy esélye van annak is, hogy kínzásnak is alávetették.⁴⁵ Sokat elmond a kínai média helyzetéről az is, hogy a Freedom House 2016-ban két egymást követő évben is utolsóként szerepeltette 65 ország közül a témában. Az internethasználók a világ 88%-át teszik ki. A francia, Reporters Without Borders csoport sajtószabadsággal kapcsolatos felmérésében a 176. helyen végzett a 180-ból. A szakértők azt mondják, hogy elvileg az országban hetente változnak a cenzúra által érintett területek és azoknak a mértékei. Ezeket a Kommunista Párt propaganda részlege, és az internettel foglalkozó helyi kormányhivatal osztja meg a média kiemelt szereplőivel. Körvonalazzák azt, hogy mi az, amiről még igen, és mi az amiről már tilos írni az újságíróknak.⁴⁶

A kínai kommunikációs jogok teljes hiányát mutatja meg az is, hogy ott működik 2014 óta a világon talán egyedülálló kreditrendszer. Ezzel a rendszerrel több mint 200 millió kamera segítségével figyelik meg a lakosságot, és folyamatosan monitorozzák a tevékenységeiket. Nekem teljes mértékben George Orwell: 1984 című műve jut róla eszembe. Az emberek folyamatos osztályozása, elviekben most már valós időben történik. A kormánynak tudomása van arról, hogy hova tartózkodsz, és a pontos bevásárlólistád tartalmáról is tudnak. Kvázi lehetetlen a kormány szeme elől elbújni. A magas pontszámmal rendelkező polgárok, akik az állam nézetei szerint sokat tesznek az országért, prémium orvosi ellátást kapnak, lehetőségük van megszerezni a jó munkahelyeket, kedvező feltételekkel kaphatnak hitelt, és emellett a gyermekük is neves iskolába járhat. Viszont azok, akik szidják a kormányt, nem látogatják meg elég gyakran a szüleiket, vagy esetleg csak nem a járdán kelnek át, azok már súlyos mínusz pontokat szerezhetnek. Az alacsony pontszám több hátrányos következménnyel is járhat.⁴⁷

⁴⁴ Szalai Bálint (2020): A járvány kezdetéről tudósított, ezért négy év börtönt kapott a kínai nő Forrás: <https://www.szabadeuropa.hu/a/kinai-ujsgiro-borton-vuhan/31022770.html> Letöltve 2021.04.18.

⁴⁵ Szalai Bálint (2020): A járvány kezdetéről tudósított, ezért négy év börtönt kapott a kínai nő Forrás: <https://www.szabadeuropa.hu/a/kinai-ujsgiro-borton-vuhan/31022770.html> Letöltve 2021.04.18.

⁴⁶ Beina Xu-Eleanor Albert (2017): Media Censorship in China: <https://www.cfr.org/backgrounder/media-censorship-china> Letöltve 2021.04.19.

⁴⁷ Drew Donnelly (2021): An Introduction to the China Social Credit System <https://nhglobalpartners.com/china-social-credit-system-explained/> Letöltve 2021.04.19.

Például nem utazhatnak, van olyan, aki a városát sem hagyhatja, ahol éli a mindennapjait, az alacsony kreditszám miatt. Amennyiben saját üzletük van, akkor várhatják a gyakori ellenőrzéseket a kormánytól. Emellett létezik egy feketelista is, amin a nagyon alacsony kreditszámú személyek szerepelnek, ez kiemelkedően diszkrimináló lehet az egyén számára, és nagyon sok hátrányt szenvedhet. Az is számít, hogy a családod és a barátaid miket mondanak a kormányról, ha rosszat az pontvesztéséget jelenthet számodra is.⁴⁸ Körülbelül 10 millió kínai állampolgár került a kreditrendszer „nullásai” közé. A középiskolába telepített megfigyelőrendszer segítségével képesek megfigyelni az ott tanulókat. Monitorozzák az érzelmi állapotot az arckifejezésen keresztül, és a reakciókat. Ilyen mértékben be van élesítve a rendszer. Figyelik az iskolások viselkedését is, főként a tanórákon.⁴⁹

A fő kormánypropaganda szerint erre azért van szükség, hogy gátat szabjanak a bűnözésnek és javítsák a közbiztonságot. Tele van a kínai média ezzel kapcsolatos hírekkel. Volt, hogy 60 ezer néző közül találtak meg egy körözött személyt, máskor a rendőrök a szemüvegükbe épített arcfelismerő rendszer segítségével kaptak el bűnözőket. A teljes megfigyelést úgy indokolják, hogy a Kínában az utóbbi időszakban végbemenő társadalmi változás miatt „az ismerősök társadalmából az idegenek társadalmává vált”. Több helyen megszegyenítési, és nevelési céllal azonnal megjelenítik egy nagy kivetítőn a szabálysértők nevét és azonosítóját. Jelenleg is több mint 170 millió arcfelismerő, és mesterséges intelligenciával rendelkező kamera van forgalomban az országban, de a tervek szerint a következő években még 400 millió darab telepítését tervezik. 2016-2018-ig 4000 embert sikerült ezen technológia segítségével őrizetbe venni Kínában.⁵⁰

Egyes források szerint viszont a rendszer nem működik tökéletesen, mivel túl sok arcot kell lefuttatni túl rövid idő alatt a rendszeren. Így inkább a visszatartó erőben bíznak, ami a megfigyelésen alapul. Innen már csak egy lépés az „orwelli” gondolatrendőrség.

⁴⁸ Drew Donnelly (2021): An Introduction to the China Social Credit System <https://nhglobalpartners.com/china-social-credit-system-explained/> Letöltve 2021.04.19.

⁴⁹ Juhász Vanessza (2021) A kínai állam már az emberek érzelmeit is monitorozza <https://merce.hu/2021/03/04/a-kina-illam-mar-az-emberek-erzelmeit-is-monitorozza/> Letöltve 2021.05.18.

⁵⁰ Dezső András (2018) A szemünk előtt épült ki a digitális diktatúra <https://index.hu/kulfold/2018/09/22/a-szemunk-elott-epult-ki-a-digitalis-diktatura/> Letöltve 2021.05.12.

4 SZABÁLYOZÁSOK KÍNÁBAN ÉS AZ EU-BAN JOGI ÉS DÖNTÉSHOZATALI TÉMAKÖRBEN

4.1 A szabályozásokkal teli gazdasági és társadalmi fejlődés

Kínában a hetvenes évek vége tájékán alakult ki a jelenlegi jogrendszer. Érdeemes megemlíteni azt is, hogy az EU-ban ebben az időszakban már kvázi 30 éve elfogadták az emberi jogok európai egyezményét. Ezt megelőzően a kulturális forradalom miatt romokban hevert Kína, viszont az világos volt, hogy lépni szükséges ez ügyben mivel lakosság 80%-ának 1 dollárnál is kevesebb volt a napi jövedelme.⁵¹ Nagy volt a szegénység az időszakban. Deng Xiaping Kína akkori első embere egy új jogrendszer filozófiáját követte. Az volt az elmélete, hogy adoptálni kéne a nyugati jogintézmények megoldásait a problémákra, és a joghullám pedig a teljes jogrendszert átformálta. Úgy látszott felismerték a kínai vezetők, hogy modern gazdaságot, és modern társadalmat elavult törvényekkel és jogszabályokkal nem lehet kreálni. A fő cél a gazdasági fejlődés elindítása volt, amit jelen állás szerint sikerült is véghez vinni. Az viszont már más kérdés, hogy a jogrendszer alkalmazása mintha még a középkorban ragadt volna.⁵² Bevert szokás, hogy csak az, és úgy kerül alkalmazásra ahogy az az államnak előnyös. Ezt itt az Európai Unióban kvázi lehetetlen elképzelni. Abban viszont szerintem legtöbben egyetértünk, hogy a kínai jogrendszer nem tartja a lépést a száguldó gazdasági fejlődéssel ami Kínára jellemző az utóbbi években.⁵³ Általánosan elterjedt az az elv a Kínai Népköztársaságról, hogy a független igazságszolgáltatás létezése nem kivitelezhető, mert mindent ellenőrzése alatt tart a Kínai Kommunista Párt.⁵⁴ Az eddigi tapasztalatok szerint a bírósági vezetői pozícióra való jelöléshez, és annak megválaszthatóságához a magasabb rangú vagy azonos pártszervezeti osztály hozzájárulása szükséges.⁵⁵ A párt által favorizált jelölteket egy formális ünnepség keretében a népi gyűlések vagy azok állandó bizottságai választják meg.

⁵¹ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 140.o. in Peerenboom 2002: 345.

⁵² Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 140.o.

⁵³ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 140.o.

⁵⁴ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 112.o. in <http://www.cietac.org/index.cms> letöltve: 2011. január 14.

⁵⁵ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 113.o. in Woo 1999:582

Sokat elmond a helyzetről az is, hogy az Országos Népi Gyűlés soha nem utasított vissza még egyetlen jelöltet sem.⁵⁶

4.2 Kína törvénykezése és a jog alkalmazása a térségben

Az alkotmány jogi szintű felelősségi viszonyt létesít az államhatalmi szervek és a népi bíróságok kapcsolatában. A népi bíróságok elnökeit az adott szintű népi gyűlés választhatja meg, és hívhatja vissza.⁵⁷ A Legfelsőbb Népi Bíróság elnöke évente összefoglalót készít az Országos Népi Gyűlés felé. A képviselők többsége zokszó nélkül fogadja el ezeket általában, de Ren Jianxin beszámolójánál viszont ez másképp alakult. A 30%-os elutasítási aránya egy öt éves reformterv rendszerének kialakulását eredményezte, és leváltásával járt egy igazságügyi igazgatásban jártasabb személyre.⁵⁸ A Legfelsőbb Népi Bíróság láthatóan törekszik arra, hogy az állampolgárok számára is érthető, és véleményezhető legyen a bíróságok munkája. Ezt a képviselőknek szánt márciusi rövid jelentést követően 2010-től minden júliusban kiadnak egy nyilvános, részletesebb, és nem szakmai szempontból, és nyelvezettel írt jelentést. Az állandó bizottságok vizsgálhatják a népi bíróságokat, és kérdéseket is intézhetnek feléjük.⁵⁹

Ennek az a célja, hogy a magasabb pozícióban lévő egyének kevésbé befolyásolhassák egyedül az igazságszolgáltatást. Ezzel a korrupciót próbálják megelőzni, vagy legalábbis csökkenteni. Előfordul, hogy a bíróságok figyelmen kívül hagyják a népi gyűlések, és az állandó bizottságaik kifogásait. A helyi népi kormányzati szervezetek esetében erre nincsen lehetőségük. A helyi adminisztráció vezetőinek elhelyezkedése sokkal magasabb a politikai hierarchiában. Minden eszközük megvan arra, hogy befolyásolják az ítélelhozatalt, és annak végrehajtását a nagyobb volumennel rendelkező ügyekben.⁶⁰ A kínai alkotmányban szerepel az is, hogy a népi bíróságoknak, és a népi ügyészségeknek korlátozniuk, és ellenőrizniük kell egymást. A népi ügyészségek szervezetei az ország törvényességi felügyeleti szervei. A bíróságok személyzete által elkövetett bűncselekményekkel kapcsolatos ügyeket, és a bírósági eljárások törvényességének a felügyeletét is ők vizsgálják.⁶¹

⁵⁶ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 113 in Peerenboom 2002: 305-306

⁵⁷ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 114.o.

⁵⁸ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 114.o.

⁵⁹ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 115.o.

⁶⁰ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 115.o.

⁶¹ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 116.o.

Panasszal élhetnek a jogerős, és nem jogerős bírósági ítéletek ellen, akkor is, ha az eljárásban nem vettek részt. Vizsgálva az ügyészi panaszok számát a jogerős ítéletek felé, és a 13-14%-os mértékű sikerességi mutatót a panaszok összességénél, megállapíthatjuk, hogy inkább politikai eszközként szolgál a kormány kezében mintsem az igazságszolgáltatás tényleges eszközeként.⁶² Nyilvánvaló, hogy jelenlegi jogalkalmazása Kínának az EU számára nem megfelelő, de egyre inkább világos, hogy a Kína által ratifikált nemzetközi szerződések, és egyezmények a jog nyugatias alkalmazására fogják őket kényszeríteni a jövőben. Kína aláírta a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát 1998-ban, és a Gazdasági, Szociális és Kulturális Jogok Nemzetközi Egyezségokmányát is 1997-ben.⁶³

Kína még pár emberi jogi konzekvenciához is csatlakozott, amik az ENSZ hatásköre alatt keletkeztek. Nem kérdés, hogy a legtöbb kritikát a Kínaiak az emberi jogok alkalmazásának, vagy éppen annak hiánya miatt kapják. Korábbi és jelenlegi tapasztalataink szerint ez nem alaptalan.⁶⁴ Annak ellenére, hogy az EU hivatalos intézményei, és egyes nemzetközi szervezetek minden évben megállapítják, hogy Kína megsérti az emberi jogokat. Azt sem szabad azért elfelejteni, hogy Kína egy merőben más társadalom, mint az európai. Itt a társadalom nem az emberi jogokra, hanem az emberi kötelezettségekre épült, sokáig teljesen ismeretlenek voltak az individuális jogok. A jogi normákon felül nagyban a szokásokra, és az etikai szabályokra támaszkodott. Sokkal inkább az állami érdekeket helyezték előtérbe, semmint az egyénét. Viszont az vitathatatlan, hogy Kína az utóbbi 10-15 évben önmagához képest jogi szabályozások szintjén előrehaladást ért el. A kilencvenes évek végéig, az emberi jogok Kínában teljes mértékben tabutémának számítottak. Jelenleg viszont a gazdasági élet egyre fokozódó szabadsága miatt, az azokat irányító egyének szabadsága is nehezen korlátozható. Ebben az is benne van, hogy Kína kezdi felismerni azt a tényt, hogy szabadság nélkül, teljes kontroll alatt nem fog tudni úgy fejlődni a gazdaság, mint ahogy tervezik.⁶⁵

A szabad vállalkozásokból ered a vagyoni jogok védelme, és a tulajdonjogok.

Az utóbbiak pont azok a dolgok, amik már nehezen azonosíthatóak a Kínában uralkodó kommunista eszmével. Ezt tovább gondolva a vállalkozások szabadsága pedig szabad munkavállalókat követel, így megjelennek a munkavállalók jogait és érdekeit biztosító rendelkezések is. Ezek vezetnek el a sztrájkjoghoz, a gyülekezési és véleménynyilvánítási szabadsághoz. Innen már csak egy karnyújtásnyira van a politikai jogok érvényesítésének

⁶² Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 116.o.

⁶³ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 147.o.

⁶⁴ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 147.o.

⁶⁵ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 145-146.o.

lehetősége is. Az emberi jogok mind egymásból következnek, és mindig az első lépést a legnehezebb elérni a jogok érvényesítésében, de ha már ez megvan, utána már nem egyszerű gátat szabni nekik az állam közbenjárásával. Ez azért is van így, mivel az emberek nagy része ilyenkor rögtön felismeri, hogy így mennyivel jobb neki. Sokkal nehezebb egy adott jogot visszavonni, vagy korlátozni miután már odaítéltük. Az EU emberi jogi törekvéseinek köszönhetően pedig egyre több információ jut el a Kínai néphez a média korlátozásainak ellenére.⁶⁶

Jelenleg a kínai vezetés még valahogy tud lavírozni a szabad gazdasági működés, és a korlátozottan érvényesülő polgári, politikai, és emberi jogok mentén, kérdés, hogy meddig fog ez tartani. Mikor érkezik majd el az a pont, hogy muszáj lesz feláldozni a rezsím mindenre kiterjedő ellenőrzését az ország fejlődése okán. A változások viszont 1991-gyel elkezdődtek elviekben, amikor az Államtanács először adta ki az éves jelentést azzal a címmel, hogy: „Az emberi jogok Kínában”. 2004-ben a kínai alkotmány-kiegészítés először ismerte el a „magánvagyon” fogalmát és jogi védelem alá helyezte azt.⁶⁷ Az EU bírósági szerveivel ellentétben a kínai bíróságokba vetett bizalom alacsony. Az egyik oka ennek az, hogy a Kínában érvényben lévő több évszázadra visszanyúló tradíció szerint helytelen egy polgárnak a bíróságon keresni a saját igazságát. A jogi eljárás során lévő vita rendezést „barbár tettként” értékeli a hagyományos felfogás szerint, és akiben nincs meg az a hajlandóság, hogy megegyezzen a másik emberrel, arról is megvan a véleményük, ami kétségkívül negatív.⁶⁸

Három darab okot szoktak Kínában felsorolni, amiért nagyon ritkán kezdeményez átlagember pert. Az egyik az, hogy a kormánytól tartva nem mer perelni, a másik az, hogy a költségek miatt nem teszi meg, a harmadik pedig az, hogy nincs elég ismerete egy jogi eljárás kezdeményezéséről, és nincs tisztában a menetével. A régimódi „idealizált” ember Kínában nem süllyed odáig, hogy vitába, vagy perbe keveredjen valakivel. Ennek okán a mai napig is próbálják elkerülni a jogi eljárást a fejlettebb régiókban is. Kínában az elkövetett bűncselekményeket nem egyszerűen a „normák elleni tettnek, hanem a KKP és a szocialista rendszer támadásának fogják fel”. A büntetőeljárás garanciákat rendre megsértik a törvénybe leírtak ellenére. A bíróságokon az ügyésznek van a legnagyobb szerepe. Amit általában a

⁶⁶ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 146.o.

⁶⁷ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest Egyetem 147.o.

⁶⁸ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest Egyetem 158.o. in Gechlik 2005: 101.

rendőrség, és az ügyész a bíró elé tesz, az ügy is lesz ellentmondások nélkül. Hiányzik az EU-ban és a világ többi demokratikus országban használt hatalmi ágak gyakorlati elkülönülése.⁶⁹ A törvényhozó hatalom, a végrehajtó hatalom, és a bírói hatalom nem mutat függetlenséget egymástól. Szóval ezeknek a hatalmi ágaknak a döntései egymásból következnek.

4.3 Büntetőszankciók

A kiépített védelem rendszere nem jellemző, az ügyvédek inkább az enyhébb büntetés mellett próbálnak kiállni, de bizonyítási indítványt, vagy bizonyítékokat nagyon ritkán nyújtanak be. A vádlottakra inkább az jellemző, hogy bocsánatért esedeznek. Ezt a procedúrát eléggé nehéz elképzelni a saját szemszögünkből, mivel az EU-ban teljesen más normák uralkodnak ebben a tekintetben. Súlyos emberi jogi jogsértésnek számítana az EU-ban a két, kínai országban használatos joggyakorlat, a halálbüntetés és a bírósági ítélet nélküli szabadságvesztés. A fogvatartottakat megfosztják minden eljárási garanciától, és a tisztességes tárgyalás jogától is. Munkatáborok is működnek szép számmal az országban. Körülbelül 200 ezer embert tarthatnak fogva ilyen intézmények keretei között jelenleg is Kínában. Az oka ennek a valós vagy valótlan bűncselekmények elkövetése a fogvatartottak részéről.⁷⁰

Azt biztosra vehetjük, hogy egy ilyen munkatáborban nem sokat foglalkoznak az emberi méltósághoz való jogokkal, és a kínzási tilalmi egyezmények betartásával. Ez szöges ellentétet képvisel az EU-ban hatályos rendelkezésekkel szemben, ahol meg van szabva a börtönökben a fogva tarthatóak száma, és a körülmények is. Több precedens volt arra itt Magyarországon, hogy a rabok perelték az államot a rossz börtönkörülmények miatt, és sokszor millió kártérítéseket kaptak. Ez a gyakorlat Kínában elképzelhetetlen lenne. A másik intézkedés, amit még Kínában előszeretettel alkalmaznak, az az „Őrizetbe vétel és hazatelepítés” ezt jellemzően a rezsim által kártékonynak vélt emberekkel szemben alkalmazzák. Például hajléktalanok, utcagyerekek vagy a prostituáltak is ide tartoznak. Körülbelül évente 2 millió ember tapasztalja meg ezt az eljárást. A szabály szerint 10 nap a maximum idő amíg fogva tarthatják az őrizetbe vett személyeket, de ezt a szabályt sok esetben figyelmen kívül hagyják. Nem csak azzal van a

⁶⁹ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 156-157.o. in Gechlik 2005: 101, Fu:2003

⁷⁰ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 157.o. in „Human rights situation in China and the dialogue on human rights”

baj, hogy a fogva tartás bírói ítélet nélkül történik, hanem azzal is, hogy sokszor olyan mértékű rendőri brutalitást szenvednek el a fogvatartottak, hogy belehalnak a sérüléseikbe.⁷¹

A folyamatos botrányok miatt az ügyben a lakosság nyomására léptek a hivatalos szervek is végre. A közbiztonsági minisztérium kibocsátott az elzárást végző szervek számára egy közleményt, ami kimondta, hogy az őrizetbe vett személyek fogva tartását, úgy kell végezni, hogy a törvényes jogaik és érdekeik ne sérüljenek. Az ezzel kapcsolatos vizsgálat során, amit a legfőbb ügyészség a közbiztonsági minisztériummal együtt végzett 1739 rendőrt függesztettek fel az állásából a szolgálati szabályzat megsértése miatt. 38754 esetben indult vizsgálat az alapvető jogok megsértése miatt. Ezek a magas számok elgondolkodtatták a Kínában hatalmon lévő vezetést is. Tudták, hogy mindenképpen szükség lesz arra, hogy ezeket a jövőben drasztikusan csökkentsék. Ez az állampolgárok érdekei mellett világszinten is jobb színben tünteti fel az országot. Nagy áttörésnek számít alapjogi szempontból a 2010 áprilisában az Országos Népi Gyűlés, vagyis a kínai parlament egy kiegészítést adott ki. Az előbbi kiegészítés a kártalanítási törvényre vonatkozott, miszerint, „ha valakinek fogva tartását jogszabályba ütközően hosszabbították meg, állami kompenzációra jogosult”.⁷²

Ezek a „botlások” a kínai államnak több millió jüanba kerülnek jelenleg is.⁷³ Viszont érdekes módon a 1997-es büntető törvénykönyv megreformálásával sem törölték el a halálbüntetést. Egyes kínai jogászok szerint ennek eltörléséhez, még anyagi és szellemi fejlődésre lesz szükség az országon belül. Anyagira azért, mert ilyenkor az államnak kell fizetni a bebörtönzött polgár fenntartási költségeit több évtizedre elnyúlóan. Erős érv emberi jogi szempontból még az a felvetés, hogy a bűnözők is emberi lények, az államnak pedig nincs joga őket megfosztani az élethez való joguktól. Az is nehezen elfogadott tény, hogy 18 éveseket is kivégeznek az országban. Szerintem ilyen korban egy ember személyisége még alakítható, és nem feltétlenül kell a legharagúbb büntetészankciót alkalmazni vele szemben. Célravezetőbb lenne egy hosszabb volumenű reintegrációs folyamat, amivel vissza tudnak illeszkedni a társadalomba. A halálbüntetés elrendelése a büntetőbíróság ítéletére van bízva. A halálbüntetést a 49. cikkely értelmében 18 éven aluliak, és a per során terhes nők esetében nem alkalmazzák.⁷⁴

⁷¹ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 157.o. in Ewing 2009

⁷² Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 158.o. in „China suspends 1,739 police from duty for discipline violation in 2009” 159.o. in „China amends law to specify compensation for prolonged detention”

⁷³ Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem, Budapest 158.o.

⁷⁴ Jordán Gyula: „Az ég magas, a császár messze van” Igazságszolgáltatás, jog és politika Kínában, 2008, Elte Eötvös Kiadó 248-249.o.

„A mentális retardációban szenvedők esetében viszont nem zárták ki a halálbüntetés elrendelését, a korlátozott ítélőképesség csak az ítélet enyhítésére ad okot, ami pedig szintén bíróság hatásköre”. „Amennyiben a halálbüntetés lehetősége fennáll, a bíróságnak védelmi tanácsot kell kijelölnie”. A védelmi tanács csak röviddel a per előtt kapcsolódik be a büntetőeljárásba. Nincs lehetősége a vádlottnak a védelemmel együtt a letartóztatást követően rögtön készülni a perre. Emellett több aggályt felvet az is, hogy mennyiben van lehetőség koncepciós perekre abban az esetben, ha a védő szervezetet az állam nevezi ki. A halálos ítéletek megerősítése a Legfelsőbb Bíróság hatásköre, de ezt a jogkört 1983-ban átruházta a tartományi bíróságok részére. „A kivégzéseket halálos injekcióval, vagy agyonlövéssel fogatosítják”.⁷⁵

⁷⁵ Jordán Gyula: „Az ég magas, a császár messze van” Igazságszolgáltatás, jog és politika Kínában, 2008, Elte Eötvös Kiadó 249.o.

5 KÍNA ÉS AZ EU VIZSGÁLATA SWOT ANALÍZIS SEGÍTSÉGÉVEL

5.1 Kína bemutatása

Kína aktuális, és jövőbeli lehetőségeinek vizsgálatát SWOT analízis útján elemzem, melynek eredményeit az összegző, SWOT tábla jeleníti meg:

Forrás: Saját szerkesztés

Erősségek –Olcso munkaerő –Legtöbb terméket exportáló ország –Gazdasági nagyhatalom –Szabályozott mértékű korrupció az állami szektorban a szigorú büntetések miatt	Gyengeségek –A nagyon szabályozott élet rossz hatással van a technológiai és egyéb innovációs formákra is –Egyre lassuló gazdasági fejlődés az eddigi évekhez képest –Nagy mértékű függés az exporttól ⁷⁶
Lehetőségek –Kína lesz a legnagyobb befolyással rendelkező ország az egész világon –Nem lesz a továbbiakban rászorulva arra, hogy technológiákat „lopjon” külföldről és annak a fejlesztésével érjen el magasabb fejlődést	Veszélyek –A földrajzi elhelyezkedését nézve ellenségek veszik körül, ez egy konfliktus esetén kellemetlen helyzetet teremthet –Amennyiben folytatja a súlyos emberi jogsértéseket, és az öncélú politikai lépéseit, esetleges embargó következhet be vele szemben

Kínát, ha kívülről szemléljük jellemzően legtöbbször egy nagyon zárt világot látunk. Ennek ugye az az egyik oka, hogy szabályozva vannak a kommunikációs formák, és az, hogy mi juthat ki-be az országból akár a média szintjén. A másik pedig az, hogy ahogy Magyarországon is észrevettem nagy a kínai közösség összetartása, és külső emberként nagyon nehéz elnyerni a bizalmukat. Ez bizonyítja azt is, hogy sok helyen, akár város, akár ország szinten létezik egy

⁷⁶ Center for American Progress (2011) China's Strengths and Weaknesses 101
https://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/issues/2011/02/pdf/china_101.pdf Letöltve 2021.04.19.

úgynevezett „Chinatown” rész, ahol javarészt csak kínaiak élnek. Ennek a zártságának előnye például az olcsó munkaerő, mivel az emberek nagy része a külső ingerek hiánya miatt, nem is nagyon tudja elképzelni milyen lehet egy másik országban dolgozni, vagy akár élni a magasabb, jobb életszínvonalért. A kreditrendszer még jobban hozzájárul a társadalom elkülönüléséhez, úgynevezett kasztok létrejöttéhez mivel a kreditpont mennyisége örökölhető is. Nagyban szerepet játszik munkások bérének alacsony tartásában a több mint 1,4 milliárd főt számláló népesség.

Az exporttermékek hatalmas mértéke is előnyére válik az országnak, és a gazdaságnak, emellett növeli a GDP mértékét, amit újabb gazdasági tevékenységekbe, innovációba, és a megújuló energiába lehet befektetni. Gazdasági nagyhatalmi státusz és az olcsó munkaerő révén pedig nagyon sok cég jön különböző gyárakat telepíteni Kínába. Ez egyrészt növeli Kína befolyását, más részről, az úgynevezett nagyvállalatokat kiszolgáltató helyzetbe hozza. Érdeklüké válik jó kapcsolatot ápolni Kínával. Az ország másik nagy előnye véleményem szerint, hogy nagyon komolyan veszik a korrupciós bűncselekményeket az állami szférában. Példaként azt a közelmúltbeli eseményt tudnám mondani, amiben Lai Xiamolin volt vezető bankár volt érintett. A vád ellene az volt, hogy 260 millió dollár értékű kenőpénzt fogadott el 2009, és 2018 között. Azt nyilatkozta a kormány, hogy a halálbüntetés ebben az esetben a hatalmas összecszerűség, és a fokozott negatív szociális hatás miatt szükséges. Egyébként már nagyon sok magas rangú párttag és vállalkozó bukott már bele a kínai elnök Xin Jinping korrupció ellen hirdetett harcába.⁷⁷

Lehetőségek szintjén Kínának van arra esélye a jövőben, hogy a legnagyobb befolyással rendelkező országgá váljon, ebben a COVID-19 vírusnak is nagy szerepe van, a nagy versenytársához az USA-hoz képest győztesként jött ki a járványból. A Lowy institute” Asia Power Index” szerint, ami a gazdasági, diplomáciai, katonai és kulturális tevékenységi köröket vizsgálja. Ez alapján még mindig az USA van első helyen, csak az a kérdés, hogy milyen hosszán képes megtartani ezt a pozíciót. 2018 óta az USA előnye felére csökkent Kínával szemben, ami feketén fehéren egy nagy visszaesést jelent a számukra.⁷⁸ Kínának sikerült kifejleszteni az 5G rendszert, amit az egyik saját cégén a Huawei-en keresztül mutatott be. Ez bizonyítja, hogyha a jövőben is ilyen mértékű technológiai fejlődésekre lesz képes akkor

⁷⁷ France 24 (2021) China executes ex-banker Lai Xiaomin in corruption, bigamy case <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20210129-china-executes-ex-banker-lai-xiaomin-in-corruption-bigamy-case> Letöltve 2021.04.21.

⁷⁸ James Laurenceson (2021) China enters 2021 a stronger, more influential power –and Australia may feel the squeeze even more <https://theconversation.com/china-enters-2021-a-stronger-more-influential-power-and-australia-may-feel-the-squeeze-even-more-150943> Letöltve 2021.04.21.

befejezheti az eddigi metódust, amit végzett, szóval nem külföldi technológiák ellopásából, lemásolásából és továbbfejlesztéséből kell megélnie, hanem önálló technológiai innovációt teremthet, akár világszinten.⁷⁹

Ebben a piacban is nagy mértékben érintett az USA, de itt sem állnak jelenleg nyeresre. Aki győztesként kerül ki versenyből, és hamarabb képes teljes lefedettséget elérni, gazdasági előnyre is szert tesz nem csak az adott régióban, hanem az egész világon is.⁸⁰ A gyengeségekhez tartozik az én meglátásom szerint az” agyonszabályozott” élet a kínai régióban. Sokkal kisebb mértékű innovatív gondolkodásra van lehetőség, ha az embert folyamatosan figyelik. Ilyen esetekben a legtöbben inkább teljesítik a kormány elvárásait, és próbálnak a rendszer által elfogadott életvitelt folytatni. Senki sem szeretné önként a kreditpontjait rontani, és ezáltal saját magát, vagy akár az egész családját nehéz helyzetbe hozni. Ez az érzés biztos vagyok benne, hogy tesz egy korlátot a legtöbb ember fejébe, mert ha belegondolunk, az összes nagyszerű elme valamennyire egy különce volt a saját társadalmának. Gyengeség még a gazdasági fejlődés lassulása. 2015-ben mértek először 10%-nál kevesebb éves emelkedést az országban.⁸¹ És a csökkenő tendencia azóta is tart.

Ebben most a koronavírus járványnak is nagy szerepe van, de ez egy jelzés abba az irányba, hogy valamin változtatni kell. És ehhez talán az első lépés az emberi jogok tiszteletben tartása. A nemrégiben történt hongkongi tüntetések, lázadások, összecsapások mind a kormány ellen hangolják az embereket, és növelik a megosztottságot, nem beszélve a negatív gazdasági szerepükről. A harmadik kínai fő gyengeség a túlzott kiszolgáltatottság az exportnak. Ezt a problémát a Donald Trumpal való kínai konfliktus hozta még jobban a felszínre. Kína sok évig hangoztatta, hogy mindenképp szeretnék átstrukturálni a gazdaságukat, és nagyobb növekedést elérni a belföldi régióban. Ez azért is nehézkes, mivel az ország elavult nyugdíjrendszere miatt a polgárok nagyon visszafogottan költenek. Ha a terület saját fogyasztását nézzük, akkor az csak a kínai GDP 38,8%-áért felelős. Összehasonlításképp ez az EU-ban 51,7% az USA-ban pedig 66,8%.⁸²

Próbálnak félretenni a nyugdíjas éveikre, emellett akik az úgy nevezett ”egy gyermekes” időszak alatt születtek, nekik egyedüli gyerekként mind a szüleiket, mind a saját gyermekeiket

⁷⁹ Center for American Progress (2011) China’s Strengths and Weaknesses 101

https://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/issues/2011/02/pdf/china_101.pdf Letöltve 2021.04.19.

⁸⁰ Center for American Progress (2011) China’s Strengths and Weaknesses 101

https://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/issues/2011/02/pdf/china_101.pdf Letöltve 2021.04.19.

⁸¹ HVG (2020) 29 éve nem volt még ilyen lassú a kínai GDP-növekedés

https://hvg.hu/gazdasag/20200117_kina_gdp_novekedes Letöltve 2021.04.23

⁸² Eleanor Mirs (2020) China gets serious about kicking its export addiction

<https://www.politico.eu/article/china-gets-serious-about-kicking-its-export-addiction-trade-tariffs/> Letöltve 2021.04.23

támogatniuk kell. Ez pedig nem egyszerű feladat. 2016-tól ezen változtattak, már 2 gyermeke születhet a kínai pároknak.⁸³

A veszélyek közé én egy részről Kína földrajzi elhelyezkedését említeném meg. Kétségtől mentesen ellenében a viszony az öt körülvevő országok között, de semmiképpen sem mondható barátságosnak. Mérete, és gazdaságpolitikai helyzete révén uralkodó helyet tölt be a régióban, kérdés, hogy milyen konfliktusokkal, akár támadásokkal kell szembenéznie a jövőben az öt körülvevő országoktól. A másik hadviselési forma, amitől még tartani lehet az a több ország által közös megegyezésen alapuló tartós embargó Kína ellen. Egyes esetekben kritikus mértékben helyteleníti az Európai Unió a nyugati országokkal karöltve Kína reakcióját és viselkedését. Amennyiben csak az ujgurokkal kapcsolatos esetet vizsgáljuk, már az olyan szintű felháborodást keltett a világban, hogy ezeknek sorozatos ismétlődése abba is torkollhat, hogy Kínát kvázi kizárják a világkereskedelemből a sok ország által felállított közös embargó segítségével.

Bár ez még jelenleg nem lehetséges a nagy gazdasági szerep miatt, de ki tudja milyen technológiai, vagy világpolitikai fejlődések lehetnek a jövőben, amik rákényszerítik Kínát a kevésbé drasztikus döntések meghozatalára.

5.2 Az Európai Unió bemutatása

Az Európai Unió aktuális, és jövőbeli lehetőségeinek vizsgálatát SWOT analízis útján elemzem, ez könnyíti és átláthatóbbá teszi az összehasonlítást a SWOT tábla segítségével:

Forrás: Saját szerkesztés

Erősségek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none">–Folyamatosan és kitartóan küzd főleg az EU-n belül az emberi jogokért–Sokféle nézőpont tud érvényesülni, mivel minden fél évben más ország vállalja az elnöklő szerepet	<ul style="list-style-type: none">–Az EU akarva, akaratlanul kedvez pénzügyileg a nagyobb országoknak–Nincs lehetőségük olyan mértékben szűrni a káros eszmék terjesztését a tagországokban, mint ahogy kellene pld: Magyarország migránsgyűlölet

⁸³ Eleanor Mirs (2020) China gets serious about kicking its export addiction
<https://www.politico.eu/article/china-gets-serious-about-kicking-its-export-addiction-trade-tariffs/> Letöltve 2021.04.23

<p>–Az integritás fenntartása mellett egységet képez a tagállamok között⁸⁴</p>	
<p>Lehetőségek</p> <p>–A jelenleg tagjelölt státuszban lévő országokat is felveszik az EU-ba és tagállamokká válnak</p> <p>–Minden országnak sikerül teljesíteni a konvergencia kritériumokat az Euró bevezetéséhez, még egy lépés az integráció felé</p> <p>–Nagyobb hatékonysággal képesek majd fellépni az emberi jogsértésekkel szemben a technikai fejlődésnek köszönhetően az EU-n kívül is</p>	<p>Veszélyek</p> <p>–A következő, vagyis 4. ipari forradalomban gyökeres változtatások nélkül az EU nem fog tudni labdába rúgni, így veszít a jelentőségéből</p> <p>–Fennáll a veszélye annak, hogy Nagy-Britannia mintájára több ország kilép az EU-ból</p>

Erősségként jelenik meg a világszinten, és az EU Alapjogi Chartája biztosítja legfőképpen az emberi jogok biztosítását a térségben. Ez az EU egyik alapköve. Ennek betartására ösztönzik a tagállamokat kisebb nagyobb sikerrel. Erősségek közé sorolnám még azt is, hogy az Európai Tanácsban, fél évente változik az elnöklő ország kiléte, ennek köszönhetően mentes bármelyik ország egyoldalú politikai befolyásától. Úgy vélem, hogy ez sokban segíti az objektivitást, és mind a felelősség megosztását, mind a demokráciát. Ez a kettő fontos alkotóeleme az EU-nak. Így mindegyik országnak lehetősége nyílik arra, hogy kifejezze a véleményét az új törvényekkel és szabályozásokkal kapcsolatban.⁸⁵ Az, hogy arra törekszik az EU, hogy az egység mellett az államok integritását is védje az szerintem külön kivételes. Ezt bizonyítja az is, hogy bármikor, amikor új tagállam csatlakozott az EU-hoz azt a nyelvet is felvették az EU hivatalos nyelvei közé, amit ott beszéltek. Akkor is, ha csak "kevesek" által beszélt nyelv volt. Szerintem a lehetőségek közé tartozik az, hogy az összes tagjelölt státusszal rendelkező ország EU taggá válik. Ezek jelenleg Albánia, Montenegró, Szerbia, Törökország, Észak-Macedón Köztársaság. A felsorolt országok fejlesztésre, felzárkóztatásra szorulnak, amit az EU

⁸⁴ Keith Miller (2021) 18 Advantages and Disadvantages of the European Union <https://futureofworking.com/11-advantages-and-disadvantages-of-the-european-union/> Letöltve 2021.04.24.

⁸⁵ Keith Miller (2021) 18 Advantages and Disadvantages of the European Union <https://futureofworking.com/11-advantages-and-disadvantages-of-the-european-union/> Letöltve 2021.04.24.

segítségével könnyebben elérhetnek. Nem beszélve arról, hogy több taggal még biztosabb lenne a működése, és olyan nemzetiségeknek szolgálhatna iránymutatással, amelyeknek sok minden újdonság lenne, ami nekünk természetes. Ez világszintű fejlődést jelentene, de ehhez még szükség van arra, hogy meglegyen a maximális törekvésük az iránt, hogy képviseljék az EU által elvárt demokratikus értékeket és az alapvető irányelveket. Az összes tagállam beleegyezése is szükséges a felvételhez.⁸⁶ A másik lehetőség még egy kedvező esetben a teljes EU területén az Euró bevezetése a jelenlegi tagállamok esetében. Annak ellenére, hogy ennek Görögországban nem lett jó vége, szerintem azokból a hibákból tanulva, a konvergencia kritériumoknak eleget téve működőképes lehet.

Még egy lépés lenne a teljes egységesség felé, és számos egyéb pozitív hozadékkal bírna. Ide tartozik az, hogy megszűnnének a pénzváltásból adódó költségek, emellett a cégeknek, és magánszemélyeknek is egyszerűbb lenne a kereskedelem az EU-n belül. Könnyebben összehasonlíthatóvá válnának az árak egész Európában. További lehetőség még az, hogy képes lesz az EU olyan befolyásra szert tenni a későbbiekben, hogy nem csak a saját berkeiben csökkentheti jelentősen az emberi jogsértéseket, hanem szerte a világban is. Mostani tapasztalataim alapján a törekvések ellenére sem sikerül mindig az EU-nak olyan szankciókat felállítani a jogsértő államok szemben, ami elrettentő funkcióval bír. Ez a lehetséges nagyobb volumennel rendelkező jövőbeli befolyás, lehet, hogy ezt a fejlődést is elhozza számára a jövőben. Gyenge pont az EU működése szempontjából, a most már csak 27 tag közül kristálytisztán látszik, hogy a GDP-je a nagyobb országoknak növekedett a legnagyobb mértékben.

„A Nemzetközi Valutaalap adatai megmutatják, hogy a 2010-2016-os években Németország GDP-je 19%-os mértékben, Hollandiáé pedig 14%-kal növekedett. Kisebb országokat nézve Portugália 10%-os növekedéssel, Olaszország 6%-os növekedéssel, Görögország 7%-os eséssel operált”.⁸⁷ Ezek az adatok komolyan felvetik azt a kérdést, hogy amennyiben ez a szakadék nőni fog az erősebb, és gyengébb gazdaságok között, az utóbbiak meddig tudnak versenyképesek maradni? Gyengeségként könyvelhetjük el még azt is, hogy bármennyi nyilatkozatot ratifikál az EU a diszkrimináció és az idegengyűlölet ellen még az EU berkein belül sem képesek maradéktalanul érvényesíteni őket. A xenofóbia, vagyis idegengyűlölet diszkriminációval vegyítve egy nagyon nagy probléma az egész világon. Az ebben negatívan érintett személyek kirekesztve érezhetik magukat a közösségből. Ennek az idegengyűlöletnek

⁸⁶ Ec.Europa.Eu: Az EU bővítése https://ec.europa.eu/info/policies/eu-enlargement_hu Letöltve 2021.04.24.

⁸⁷ Keith Miller (2021) 18 Advantages and Disadvantages of the European Union <https://futureofworking.com/11-advantages-and-disadvantages-of-the-european-union/> Letöltve 2021.04.24.

a hatása lehet az, hogy azok, akik bármiben is különböznek a helyi lakosoktól bizonyos hátrányokat szenvednek. Gondolok itt problémás munkakeresésre, akár jó képzettség esetén is, és a kirekesztettségéből adódó mentális betegségeknek is táptalajt biztosít.

Sajnos nem kizárható a fizikai erőszak elszenvedése sem az "idegenek" részéről. Egy személyes példával élve, édesapám egyik arab barátja Budapest belvárosában lett egy kötekedő csoport áldozata, akik lökdösték és megfenyegették. Az indok az volt, hogy ő rajta látszott a külföldi származása. Ez azért is vérlázító, mert ez a férfi a mai napig egy arab orvos hazánkban, aki meggyógyítja a magyar embereket, mégis így bántak vele. Ez véleményem szerint mind az állami gyűlöletpropagandákból fakad. Ez ellen kéne az EU-nak nagyon határozottan, és kemény szankciókkal fellépnie. Aki nem tesz eleget ennek, akár kizárást is foganatosítani vele szemben. Mert magától ez a kérdés nem fog megoldódni, sőt szélsőséges esetben tovább romolhat. Fennáll annak a veszélye, hogy az EU nem fog tudni lépést tartani a 4. ipari forradalommal. Mesterséges intelligencia, robotok, automatizáció több formája, és a bio, és nanotechnológia is ide tartozik. Ez felvirágoztathat, és el is buktathat olyan piacokat, akik nem tudnak a változásokhoz elég gyorsan alkalmazkodni.⁸⁸

Már az eddigi megfigyelések is azt mutatják, hogy az EU az ipari forradalmi fronton elmarad, és ez az "összeecsapás" inkább az ázsiai és amerikai fronton fog folyni a jövőben. Kérdés, hogy ez mennyiben csorbíthatja az EU világpolitikára gyakorolt befolyását és gazdasági jelentőségét. Veszély még a tömeges EU-ból való kilépés a Brexit hatására. Fennáll annak a lehetősége, hogy az államok egy része ezen a fronton megelégedi a belpolitikájába való beleszólást és kilép az Egyesült Királyság mintájára. Mivel nemrég történt meg a kilépés, elhamarkodott lenne bármilyen következtetés levonni. Viszont abban biztos vagyok, hogy ezzel a lépéssel az EU befolyása jelentősen csökkent. Valószínűleg a tagállamok figyelni fogják a jövőben a kilépett ország gazdaságának fejlődését, és ha hosszú távon túlszárnyalja az eddigit, többen akár még fontolóra is vehetik az EU elhagyását.

⁸⁸ Michael Altendorf (2016) Two threats to the future of Europe <https://www.weforum.org/agenda/2016/02/two-threats-europe-future/> Letöltve 2021.04.26.

6 ÖSSZEFOGLALÁS ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

A kutatási munkám első részének során részletes képet adtam az emberi jogok és az alapjogok helyzetéről és szabályozásairól. Több évszázados távlatból vizsgáltam ezeket jogokat, próbáltam arra törekedni, hogy szemléltessem a fokozatos progressziót. Ez képes volt egy támpontot biztosítani az olvasónak, hogy miként pozicionálja be az eddigi történeseket térben és időben, és így a későbbiekben van mihez hasonlítania az Európai Unió és Kína jelenlegi jogi helyzetét.

A második rész első fejezetében ismertettem azt a folyamatot, ahogy a média és a kommunikáció jelenlegi szintjére fejlődött. Kutattam, hogy megismerjem a 2 vizsgált elem médiapolitikai törekvéseit, és azok szabályzásait a régióban, emellett konkrét esetekkel is foglalkoztam, amik relevánsak voltak a témában. A második rész második fejezetében, Kína és az EU különböző jogértelmezését vizsgáltam. Szembe állítottam több emberi jogi aktust, és azoknak érvényesüléséről végeztem kutatást a két elem vizsgálatával. Mivel úgy gondolom, hogy nagyon kevés információ van az emberek birtokában Kína törvénykezéséről, ezért arról is információkat gyűjtöttem annak megismerése céljából. Ezt a részt tartom a kutatás legizgalmasabbjának. A második rész harmadik fejezetében, ahogy a fentiekből kiderül, egy átfogó SWOT elemzést végeztem. A cél az volt, hogy a politikai és gazdasági előnyök, hátrányok legfontosabb elemeinek számbavételével képet alkossak az olvasónak a vizsgált elemek erősségeiről és gyengeségeiről. Emellett az egymással való kapcsolatáról, és azok veszélyeiről, és lehetséges potenciáljáról.

Az első hipotézisem miszerint „Kína folyamatos emberi jogsértései hosszútávon nem fenntarthatóak a világban” a kutatásom alapján igazolásra került. Taglaltam a második bekezdés második részében a Kína által elért fejlődést a jogi szinteken, ami egy demokratikusabb világ felé mutat. Számba véve az ottani változások végbe menését azt a következtetést is levonhatjuk, hogy ott ugyanúgy megtörténnek a változások, csak jelentősen lassabb mértékben, mint az EU-ban. Az őket ért bírálatoknak, amik gazdasági és politikai szinten is megjelennek, és a jövőbeli Kína számára kedvezőtlen eseményeknek köszönhetően, a további „lazítás” a szigorú kormánypárti elveken csak idő kérdése az ország részéről. Jó példa erre a szakdolgozatom bevezető részében említett honkongi tüntetés. Az ottani száma a tüntetőknek, és a tüntetés volumene megmutatta, hogy az emberek elégedetlenek. Bármennyire is jelentős a kormány hatalma, nagy esély van rá, hogy a rákövetkező években jelentős engedményekre kényszerül.

A második általam állított hipotézis, miszerint „Az Európai Unió nem lép fel elég hatékonyan a jogsértések ellen” nem került alátámasztásra kutatásom során meglátásom szerint. Az EU folyamatos lépéseket tesz abba az irányba, hogy a jogsértéseket, ha nem is megfékezze, de jelentősen csökkentse az egész világon. Ezt támasztják alá, az általa indított kezdeményezések, például az is, hogy létezik az Európai Ombudsman személye, akihez az unió bármely polgára fordulhat. Igyekeznek a főként EU-n belüli jogsértéseket vizsgálni, abban az esetben is, ha az adott állam, aki illetékes lenne a saját belügyeiben nem veszi elég komolyan azokat. Az eddigi információim alapján, amit a szakdolgozat írása közben szereztem, az EU igenis sokat tesz a jogsértések ellen. Még akkor is, hogyha néha úgy tűnik, hogy egyedül kevés hozzá. Ha minden ország képes lenne olyan szervezeten fellépni a jogsértések ellen, mint amennyire az EU törekszik, feltételezhetően jelentős javulás következne be ebből az aspektusból.

Az emberi, és az egyéb jogok tiszteletben tartása közös érdekünk a világban. Mi értelme a technikai fejlődésnek, és az anyagi javak felhalmozásának az országok részéről, ha a saját állampolgáraik nem részesülnek a pozitív hatásokból. Igazából, hogy mire lenne szükség annak elérésére, hogy teljesen eltűnjenek az emberi jogsértések a világban a mai napig keresik a választ. Sok ilyen kezdeményezésről olvashattunk, de egy sem tudott megvalósulni maradéktalanul, vagy kivételek nélkül. Viszont, ha azt nézzük, hogy a 20. században mennyivel több emberi jogsértés volt jelen, akkor kijelenthetjük, hogy az elért fejlődés így is jelentős. Amennyiben visszatekintünk egy kicsit, észrevehetjük, hogy a múltbeli jelentős eredményekhez radikális eseményekre volt szükség. Itt nem feltétlenül erőszakos, hanem inkább folytatólagos tiltakozásra gondolok, az adott elnyomó jogi aktus vagy annak megsértése ellen. Vegyük például a fehér-fekete ellentétet az USA területén. Martin Luther King és az egyéb rasszizmus elleni harcban kulcsszerepet játszó emberek nélkül lehet, hogy még mindig minden ugyanolyan lenne. Összefoglalva véleményem szerint ez még egy nagyon hosszan tartó folyamat, de Kínának és a „hasznos cipőben” járó országoknak is olyan egyéniségekre van szüksége, akiknek a véleménye eljut az emberekhez, akikkel együtt gyökeres változtatás tudnak elérni. Szakdolgozatom azoknak ajánlom, akik érdeklődnek Kína és az EU jogrendszere iránt, de a más szempontok alapján történő összehasonlításra is kíváncsiak.

IRODALOMJEGYZÉK

Beina Xu-Eleanor Albert (2017): Media Censorship in China: <https://www.cfr.org/backgrounder/media-censorship-china> Letöltve 2021.04.19.

Buday-Sántha Andrea (2018): Kommunikációs jog, A kommunikációs jog és "hálómodellje", Budapest, Fakultás kiadó

Center for American Progress (2011) China's Strengths and Weaknesses 101 https://www.americanprogress.org/wp-content/uploads/issues/2011/02/pdf/china_101.pdf Letöltve 2021.04.19.

Dezső András(2018) A szemünk előtt épült ki a digitális diktatúra https://index.hu/kulfold/2018/09/22/a_szemunk_elott_epult_ki_a_digitalis_diktatura/ Letöltve 2021.05.12.

Drew Donnelly (2021): An Introduction to the China Social Credit System <https://nhglobalpartners.com/china-social-credit-system-explained/> Letöltve 2021.04.19.

Ec.Europa.Eu: Az EU bővítése https://ec.europa.eu/info/policies/eu-enlargement_hu Letöltve 2021.04.24.

Eleanor Mirs (2020) China gets serious about kicking its export addiction <https://www.politico.eu/article/china-gets-serious-about-kicking-its-export-addiction-trade-tariffs/> Letöltve 2021.04.23

France 24 (2021) China executes ex-banker Lai Xiaomin in corruption, bigamy case <https://www.france24.com/en/asia-pacific/20210129-china-executes-ex-banker-lai-xiaomin-in-corruption-bigamy-case> Letöltve 2021.04.21.

Gombos Katalin (2017): Az Európai Unió jogrendszere, és közjogának alapjai, Budapest Wolters Kluwer kiadó 404.o.

Horváth Bence (2018) Peking összes lakójának hamarosan személyre szóló értékelése lesz, ami azt mutatja meg, mennyire jó állampolgárok <https://444.hu/2018/11/24/peking-osszes-lakojanak-hamarosan-szemelyre-szolo-ertekelese-lesz-ami-azt-mutatja-meg-mennyire-jo-allampolgarok> Letöltve 2021.05.12.

HVG (2020) 29 éve nem volt még ilyen lassú a kínai GDP-növekedés https://hvg.hu/gazdasag/20200117_kina_gdp_novekedes Letöltve 2021.04.23

James Laurenceson (2021) China enters 2021 a stronger, more influential power –and Australia may feel the squeeze even more <https://theconversation.com/china-enters-2021-a-stronger-more-influential-power-and-australia-may-feel-the-squeeze-even-more-150943> Letöltve 2021.04.21.

Jordán Gyula: (2008), „Az ég magas, a császár messze van” Igazságszolgáltatás, jog és politika Kínában, , Elte Eötvös Kiadó 205.o.

Juhász Vanessza (2021) A kínai állam már az emberek érzelmeit is monitorozza
<https://merce.hu/2021/03/04/a-kinai-allam-mar-az-emberek-erzelmeit-is-monitorozza/>
Letöltve 2021.05.18.

Kardos Gábor-Lattmann Tamás (2013): Nemzetközi Közjog Budapest, ELTE Eötvös Kiadó

Keith Miller (2021) 18 Advantages and Disadvantages of the European Union
<https://futureofworking.com/11-advantages-and-disadvantages-of-the-european-union/>
Letöltve 2021.04.24.

Klaus-Dieter Borchardt (2017):Európai Unió jogi ábécéje, Luxemburg Az Európai Unió
Kiadóhivatala

Kovács Péter (2011):Nemzetközi Közjog Budapest,Osiris Kiadó

Lakatos István (2007): Az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa-Vágyak és Realitások.
FUNDAMENTUM/2007.1.SZÁM DÖNTÉS UTÁN 87-97.o Forrás:
http://epa.oszk.hu/02300/02334/00026/pdf/EPA02334_Fundamentum_2007_01_087-097.pdf
Letöltve 2021.03.23.

Michael Altendorf (2016) Two threats to the future of Europe
<https://www.weforum.org/agenda/2016/02/two-threats-europe-future/> Letöltve 2021.04.26.

Salát Gergely (2015) A kínai alkotmány Budapest Typotex/Pázmány Péter Katolikus Egyetem

Szalai Bálint (2020): A járvány kezdetéről tudósított, ezért négy év börtönt kapott a kínai nő
Forrás: <https://www.szabadeuropa.hu/a/kinai-ujsgiro-borton-vuhan/31022770.html> Letöltve
2021.04.18.

un.org (1993) :World Conference of Human Rights Vienna,
<https://www.un.org/esa/devagenda/humanrights.html> Letöltve: 2021.03.21.

u-szeged.hu (2010) Alapjogok, <https://u-szeged.hu/efop362-00007/minden-szocikk/alapjogok>
Letöltve: 2021.04.10

MELLÉKLETEK

NYILATKOZAT

Alulírott Alma Slavich Kovacs büntetőjogi felelősségem tudatában nyilatkozom, hogy a szakdolgozatomban foglalt tények és adatok a valóságnak megfelelnek, és az abban leírtak a saját, önálló munkám eredményei.

A szakdolgozatban felhasznált adatokat a szerzői jogvédelem figyelembevételével alkalmaztam.

Ezen szakdolgozat semmilyen része nem került felhasználásra korábban oktatási intézmény más képzésén diplomaszerezés során.

Tudomásul veszem, hogy a szakdolgozatomat az intézmény plágiumellenőrzésnek veti alá.

Budapest, 2021 év 05 hónap 23 nap

Alma Kovacs
Alma Slavich Kovacs hallgató aláírása

Nyilatkozat a szakdolgozat státuszáról (nyilvános, bizalmas)

Alulírott Alm Klavich Ramon (Neptun kód EF4PZ.N.) a
Szerzői jogok az Európai Unióban és kívül

című szakdolgozatommal/zárodolgozatommal (továbbiakban mű) kapcsolatban az alábbiakról nyilatkozom:

- Kijelentem, hogy a mű BGE Dolgozattár repozitóriumába való feltöltésével más jogát nem sértem. Tudomással bírok arról, hogy az Egyetem a szerzői jogok meglétét nem ellenőrzi.
- Nyilatkozom, hogy a mű (a megfelelő rész aláhúzandó)
 - a bizalmas
 - a nyilvánosság számára hozzáférhető.
- Tudomásul veszem, hogy
 - szerzői jogsértés esetén az Egyetem az érintett dokumentum elérhetőségét a szerzői jogsértés tisztázása idejére átmenetileg korlátozza,
 - szerzői jogsértés esetén az érintett művet a Repozitórium adminisztrátora a Repozitóriumból haladéktalanul eltávolítja,
 - amennyiben a dolgozatomat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszem, az egyetem a dolgozatot az interneten a nyilvánosság számára hozzáférhetővé teszi. Hozzájárulásom – szerzői jogaim maradéktalan tiszteletben tartása mellett – nem kizárólagos és időtartamra nem korlátozott felhasználási engedély.

Kelt: Budapest 2021.05.23.

Alm Klavich Ramon

hallgató

Alm Klavich Ramon.s.k.